Sbírka soudních rozhodnutí

ROZSUDEK TRIBUNÁLU (čtvrtého senátu)

7. října 2015 *

„Mimosmluvní odpovědnost — Hospodářská a měnová politika — ECB — Národní centrální banky — Restrukturalizace řeckého veřejného dluhu — Program nákupu cenných papírů — Dohoda o výměně cenných papírů výlučně ve prospěch centrálních bank Eurosystému — Zapojení soukromého sektoru — Doložky o společném postupu věřitelů — Posílení zajištění ve formě programu zpětného podporujícího kvalitu cenných papírů jakožto zajištění — Soukromí věřitelé — Dostatečně závažné porušení právní normy, která přiznává práva jednotlivcům — Legitimní očekávání — Rovné zacházení — Odpovědnost za normativní právní akt — Neobvyklá a zvláštní újma“

Ve věci T-79/13,

Alessandro Accorinti, s bydlištěm v Nichelinu (Itálie), a žalobci, jejichž jména jsou uvedena v příloze, zastoupení S. Suttim, R. Speltou a G. Sannem, advokáty,

žalobci,

proti

Evropské centrální bance (ECB), původně zastoupené S. Bening, a P. Papapaschalisem, dále P. Senkovic a P. Papapaschalisem a nakonec P. Senkovic, jako zmocněnci, ve spolupráci s E. Castellanim, B. Kaiserem a T. Lübbigem, advokáty,

žalované,

jejímž předmětem je žaloba na náhradu škody, která žalobcům vznikla v důsledku rozhodnutí ECB 2012/153/EU ze dne 5. března 2012 o způsobilosti obchodovatelných dluhových nástrojů vydaných nebo plně zaručených řeckou vládou v kontextu nabídky Řecké republiky na výměnu dluhových nástrojů (Úř. věst. L 77, s. 19), jakož i ostatních opatření ECB souvisejících s restrukturalizací řeckého veřejného dluhu,

TRIBUNÁL (čtvrtý senát),

ve složení M. Prek, předseda, I. Labucka a V. Kreuschitz (zpravodaj), soudci,

vedoucí soudní kanceláře: J. Palacio González, vrchní rada,

s přihlédnutím k písemné části řízení a po jednání konaném dne 25. února 2015,

vydává tento

* Jednací jazyk: italština.

Rozsudek

Právní rámec

1 Článek 127 odst. 1 a 2 SFEU stanoví cíle a základní úkoly Evropského systému centrálních bank (ESCB).

2 Článek 2 a čl. 3 odst. 1 protokolu č. 4 o statutu ESCB a Evropské centrální banky (Úř. věst. 2010, C 83, s. 230, dále jen „statut“) definuje tyto cíle a úkoly totožně.

3 Článek 18 statutu stanoví:

„1. Pro dosažení cílů ESCB a uskutečnění jeho úkolů mohou ECB a národní centrální banky:

— obchodovat na finančních trzích s pohledávkami a obchodovatelnými cennými papíry znějícími na euro nebo na jiné měny a s drahými kovy formou promptních nebo termínovaných nákupů a prodejů, formou dohod o zpětném odkupu nebo formou výpůjček či půjček,

— provádět úvěrové operace s úvěrovými institucemi a s ostatními účastníky trhu s tím, že úvěry jsou dostatečně zajištěny.

2. ECB stanoví obecné zásady operací na volném trhu a úvěrových operací prováděných ECB nebo národními centrálními bankami včetně zásad pro vyhlašování podmínek, za nichž jsou národní centrální banky připraveny takové operace provádět.“

4 Evropská centrální banka (ECB) vymezila obecné zásady operací na volném trhu a úvěrových operací v obecných zásadách 2000/776/ECB ze dne 31. srpna 2000 o nástrojích a postupech měnové politiky Eurosystému (ECB/2000/7) (Úř. věst. L 310, s. 1). Tyto zásady byly poté několikrát změněny a nakonec konsolidovány a obecnými zásadami ECB 2011/817/EU ze dne 20. září 2011 o nástrojích a postupech měnové politiky Eurosystému (ECB/2011/14) (Úř. věst. L 331, s. 1) nahrazeny s účinností k 1. lednu 2012. Příloha I uvedených obecných zásad, nazvaná „Obecná dokumentace k nástrojům a postupům měnové politiky Eurosystému“ (dále jen „obecná dokumentace“), uvádí kritéria pro jednotné provádění měnové politiky v eurozóně včetně definice „způsobilých aktiv“ (bod 6). ECB tuto definici upřesnila naposledy v obecných zásadách 2011/817 s tím, že v bodech 6.3.1 a 6.3.2 obecné dokumentace stanovila kritéria pro minimální požadavky na úvěrové standardy či práh úvěrové kvality a vysoký úvěrový standard pro obchodovatelná aktiva.

Skutečnosti předcházející sporu

5 V květnu 2010 došlo vzhledem k finanční krizi v řeckém státě a diskuzím o plánu na restrukturalizaci řeckého veřejného dluhu mezi členskými státy eurozóny a Mezinárodním měnovým fondem (MMF) k propadu hodnocení dluhových nástrojů vydaných řeckou vládou na finančních trzích, což se negativně odrazilo na stabilitě finančního systému eurozóny.

6 S ohledem na tuto situaci se ECB rozhodla rozhodnutím 2010/268/EU ze dne 6. května 2010 o dočasných opatřeních týkajících se způsobilosti obchodovatelných dluhových nástrojů vydaných nebo zaručených řeckou vládou (ECB/2010/3) (Úř. věst. L 117, s. 102) dočasně pozastavit účinnost „minimálních požadavků Eurosystému na práh úvěrové kvality stanovený rámcem hodnocení úvěrového rizika pro obchodovatelná aktiva v [bodě] 6.3.2 obecné dokumentace“ (čl. 1 odst. 1 uvedeného rozhodnutí). Článek 2 tohoto rozhodnutí stanoví, že „[p]ráh úvěrové kvality stanovený Eurosystémem se neuplatňuje na obchodovatelné dluhové nástroje vydané řeckou vládou a „[t]ato

aktiva představují způsobilé zajištění pro účely operací měnové politiky Eurosystému bez ohledu na jejich externí úvěrové hodnocení“. Článek 3 téhož rozhodnutí stanoví obdobné pravidlo pro „obchodovatelné dluhové nástroje vydané subjekty usazenými v Řecku a plně zaručené řeckou vládou“.

7 Podle bodu 5 odůvodnění rozhodnutí 2010/268 „[bude toto výjimečné opatření] platit dočasně, a to dokud Rada guvernérů neusoudí, že stabilita finančního systému umožňuje běžné uplatňování rámce Eurosystému pro operace měnové politiky“.

8 Dne 14. května 2010 přijala ECB na základě čl. 127 odst. 2 první odrážky SFEU a čl. 18 odst. 1 statutu rozhodnutí 2010/281/EU, kterým se zavádí program pro trhy s cennými papíry (ECB/2010/5) (Úř. věst. L 124, s. 8).

9 V bodech odůvodnění 2 až 5 rozhodnutí 2010/281 se uvádí mimo jiné toto:

„(2) Rada guvernérů dne 9. května 2010 rozhodla a veřejně oznámila, že vzhledem k současné výjimečné situaci na finančních trzích, která se vyznačuje silným napětím v některých segmentech trhu, které brání fungování transmisního mechanismu měnové politiky a tím také efektivnímu provádění měnové politiky zaměřené na cenovou stabilitu ve střednědobém horizontu, je třeba zavést dočasný program pro trhy s cennými papíry (dále jen ‚program‘). Na základě tohoto programu mohou národní centrální banky eurozóny podle svého procentního podílu v klíči pro upisování základního kapitálu ECB, jakož i ECB v přímém kontaktu s protistranami přímo intervenovat na trzích s veřejnými i soukromými dluhovými cennými papíry v eurozóně.

(3) Program je součástí jednotné měnové politiky Eurosystému a bude platit dočasně. Jeho cílem je napravit špatné fungování trhů s cennými papíry a obnovit odpovídající transmisní mechanismus měnové politiky.

[…]

(5) Jako součást jednotné měnové politiky Eurosystému by měl být přímý nákup způsobilých obchodovatelných dluhových nástrojů centrálními bankami Eurosystému v rámci programu prováděn v souladu s podmínkami stanovenými v tomto rozhodnutí.“

10 Článek 1 rozhodnutí 2010/281, nadepsaný „Zavedení programu pro trhy s cennými papíry“, stanoví, že „centrální banky Eurosystému mohou […] nakupovat: a) na sekundárním trhu způsobilé obchodovatelné dluhové nástroje vydané ústředními vládami nebo veřejnoprávními subjekty členských států, jejichž měnou je euro […]“. Článek 2 stanoví jako kritéria způsobilosti dluhových nástrojů, aby byly dluhové nástroje „denominované v eurech“ a vydané uvedenými ústředními vládami nebo veřejnoprávními subjekty.

11 Tisková zpráva Ústavu pro mezinárodní finance (IIF), celosvětové asociace finančních institucí, ze dne 1. července 2011 uvádí:

„Správní rada Ústavu pro mezinárodní finance je odhodlaná pracovat se svými členy a ostatními finančními institucemi, veřejným sektorem a řeckými orgány na tom, aby [Řecké republice] poskytla značnou podporu v oblasti cash-flow, ale i základ pro udržitelnější postavení, které má jako dlužník.

Soukromý finanční sektor je připraven dobrovolně vyvinout velké úsilí a transparentně spolupracovat na podporu [Řecké republiky] s ohledem na jedinečnost a výjimečnost situace v tomto státě. […]

Vedle veřejných financí a podpory likvidit se zapojí i soukromí investoři prostřednictvím omezeného množství cenných papírů […]“

12 Dne 21. července 2011 se hlavy států a představitelé vlád eurozóny a unijních orgánů sešli k jednání o opatřeních, která měla být přijata ke zvládnutí problémů, s nimiž byla eurozóna konfrontována.

13 Ve společném prohlášení ze dne 21. července 2011 se uvádí mimo jiné toto:

„1. Vítáme opatření přijatá řeckou vládou pro stabilizaci veřejných financí a reformu ekonomiky i nový balíček opatření včetně privatizace přijatý nedávno řeckým parlamentem. Jde o bezprecedentní, avšak nezbytné úsilí, jež má řeckou ekonomiku přivést zpět na trajektorii udržitelného růstu. Jsme si vědomi toho, jaké úsilí ozdravná opatření vyžadují od řeckých občanů, a jsme přesvědčeni, že tyto oběti jsou nezbytné v zájmu hospodářského oživení a že přispějí k budoucí stabilitě a prosperitě země.

2. Dohodli jsme se na podpoře nového programu pro [Řeckou republiku] a na tom, že společně s Mezinárodním měnovým fondem a dobrovolným přispěním soukromého sektoru v plném rozsahu pokryjeme mezeru ve financování. Odhaduje se, že celková částka oficiálního financování dosáhne 109 miliard EUR. Tento program bude koncipován tak, aby zejména prostřednictvím nižších úrokových sazeb a delších splatností výrazně zlepšil udržitelnost řeckého dluhu i profil jeho refinancování. Vyzýváme MMF, aby nadále přispíval k financování nového [programu pro Řeckou republiku]. Máme v úmyslu využít EFSF [Evropský nástroj finanční stability] jako nástroj financování při příštím vyplácení prostředků. Důsledné provádění programu budeme velmi pozorně sledovat, a to prostřednictvím pravidelného hodnocení prováděného Komisí v součinnosti s ECB a MMF.

[…]

5. Finanční sektor dal najevo, že je ochoten [Řeckou republiku] na dobrovolné bázi podpořit, a to různými prostředky, které dále posílí celkovou udržitelnost. Výše čistého příspěvku soukromého sektoru se odhaduje na 37 miliard EUR. Úvěrové posílení bude poskytnuto s cílem podpořit kvalitu zajištění, aby se umožnilo jeho trvalé využití pro přístup řeckých bank k operacím Eurosystému týkajícím se likvidity. V případě potřeby poskytneme odpovídající prostředky na rekapitalizaci řeckých bank.“

14 Pokud jde o zapojení soukromého sektoru, uvedené prohlášení v bodě 6 uvádí toto:

„Pokud jde o náš obecný postoj k zapojení soukromého sektoru v eurozóně, rádi bychom jasně uvedli, že situace [Řecké republiky] vyžaduje mimořádná a jedinečná opatření.“

15 Na summitu hlav států a předsedů vlád eurozóny dne 26. října 2011 bylo vydáno následující prohlášení:

„12. Zapojení soukromého sektoru hraje zásadní úlohu při dosažení udržitelnosti [dluhu Řecké republiky]. Vítáme proto aktuální jednání mezi [Řeckou republikou] a jeho soukromými investory, jehož cílem je nalézt řešení pro hlubší zapojení soukromého sektoru. Jeho zapojení by spolu s ambiciózním reformním programem pro řecké hospodářství mělo zajistit snížení poměru řeckého dluhu k HDP, přičemž cílem je dosáhnout do roku 2020 úrovně 120 %. Za tímto účelem vyzýváme [Řeckou republiku], soukromé investory a všechny dotčené strany, aby vypracovali plán dobrovolné výměny dluhopisů s nominálním odpisem 50 % pomyslné hodnoty řeckých dluhopisů, které soukromí investoři drží. Členské státy eurozóny by k balíčku týkajícímu se zapojení soukromého sektoru přispěly částkou až 30 miliard EUR. Veřejný sektor je na základě výše uvedeného připraven do roku 2014 poskytnout v rámci programu dodatečné finanční prostředky ve výši až 100 miliard EUR, včetně požadované rekapitalizace řeckých bank. Tento nový program by měl být dohodnut do konce roku 2011 a výměna dluhopisů by se měla uskutečnit na začátku roku 2012. Vyzýváme MMF, aby se i nadále podílel na financování nového řeckého programu.

[…]

14. Bude poskytnuto úvěrové posílení s cílem podpořit kvalitu zajištění, aby řecké banky mohly pokračovat v jeho využívání pro přístup k operacím Eurosystému týkajícím se likvidity.

15. Pokud jde o náš obecný postoj k zapojení soukromého sektoru v eurozóně, připomínáme naše rozhodnutí ze dne 21. července 2011, že situace [Řecké republiky] vyžaduje mimořádné a výjimečné řešení.“

16 Podle tiskové zprávy řeckého ministerstva financí ze dne 17. listopadu 2011 zahájilo toto ministerstvo jednání s držiteli řeckých dluhopisů s cílem připravit dobrovolnou výměnu těchto dluhopisů s nominálním odpisem („haircut“) 50 % z pomyslné hodnoty řeckých dluhopisů, které drží soukromí investoři, jak bylo uvedeno v bodě 12 prohlášení ze dne 26. října 2011.

17 Dne 15. února 2012 ECB a národní centrální banky Eurosystému uzavřely s Řeckou republikou dohodu o výměně řeckých dluhopisů držených ECB a národními centrálními bankami za nové řecké dluhopisy o stejné nominální hodnotě, se stejnou úrokovou sazbou, datem splatnosti úroků a splátek jako u vyměňovaných dluhopisů, u nichž se změnilo pouze sériové číslo a datum.

18 Dne 17. února 2012 vydala ECB na žádost řeckého ministerstva financí na základě čl. 127 odst. 4 SFEU ve spojení s čl. 282 odst. 5 SFEU kladné stanovisko k návrhu řeckého zákona o zapojení soukromých věřitelů do restrukturalizace veřejného dluhu Řecké republiky, který vycházel zejména z „doložek o společném postupu věřitelů“ (dále jen „CAC“).

19 V prohlášení Euroskupiny ze dne 21. února 2012 se uvádí:

„[…] Euroskupina bere na vědomí, že se řecké orgány a soukromý sektor dohodly na obecných podmínkách nabídky na výměnu dluhopisů v rámci [Private Sector Involvement (PSI)] týkající se všech držitelů dluhopisů v soukromém sektoru. Tato dohoda zaručuje odpis nominální hodnoty do výše 53,5 %. Podle Euroskupiny poskytuje tato dohoda odpovídající základ pro spuštění nabídky na výměnu dluhopisů určené držitelům řeckých státních dluhopisů (PSI). Úspěch operace PSI je nezbytnou podmínkou pro následný program. Euroskupina počítá s velkou účastí soukromých věřitelů na výměně dluhopisů, která by měla podstatným způsobem přispět k udržitelnosti dluhu [Řecké republiky].

[…]

Euroskupina bere na vědomí, že řecké státní dluhopisy jsou v rámci Eurosystému drženy (ECB a [národními centrálními bankami]) ve veřejném zájmu. Euroskupina bere na vědomí, že výnos z řeckých státních dluhopisů držených v rámci Eurosystému poplyne ECB a [národním centrálním bankám]. Zisky ECB budou vyplaceny [národním centrálním bankám] podle pravidel pro rozdělování zisku ECB. Zisk [národních centrálních bank] bude vyplacen členským státům eurozóny v souladu s pravidly [uvedených bank] pro rozdělování zisku.“

20 V tiskové zprávě ze dne 21. února 2012 řecké ministerstvo financí popsalo základní parametry plánované dobrovolné výměny řeckých dluhopisů a oznámilo, že za tímto účelem bude připraven a přijat zákon. Součástí této výměny měl být souhlas soukromých držitelů určitých řeckých dluhopisů, kteří měli být vyzváni k výměně svých dluhopisů za nové dluhopisy o nominální hodnotě odpovídající 31,5 % nominální hodnoty vyměňovaných dluhopisů, jakož i za dluhopisy vydané Evropským nástrojem finanční stability (EFSF) se splatností 24 měsíců o nominální hodnotě odpovídající 15 % nominální hodnoty vyměňovaných dluhopisů, přičemž Řecká republika je měla poskytnout při uzavření dohody. Všichni soukromí investoři účastnící se této výměny dále měli obdržet dluhopisy Řecké republiky vázané na HDP o pomyslné hodnotě odpovídající hodnotě nových dluhopisů.

21 V tiskové zprávě ze dne 24. února 2012 řecké ministerstvo financí upřesnilo podmínky pro dobrovolnou výměnu dluhopisů soukromých investorů [Private Sector Involvement (dále jen „PSI“)] s odkazem na řecký zákon č. 4050/2012 o držitelích řeckých dluhopisů, který byl přijat řeckým parlamentem dne 23. února 2012. Tento zákon zavedl postup na základě CAC, podle něhož měly být změny navržené v tomto zákoně právně závazné pro všechny držitele dluhopisů řídících se řeckou právní úpravou a vydaných do 31. prosince 2011, jak byly popsány v aktu Rady ministrů schvalujícím nabídky PSI, pokud uvedené změny schválí minimálně dvoutřetinové kvorum držitelů dluhopisů počítané dle jejich nominální hodnoty hlasujících hromadně a bez ohledu na sérii. V preambuli uvedeného zákona se uvádí, že „[…] E[CB] a ostatní členové Eurosystému uzavřeli zvláštní dohody s [Řeckou republikou], aby nedošlo k ohrožení jejich role, kterou hrají z institucionálního hlediska, jakož i role E[CB], kterou má v oblasti měnové politiky ve smyslu smlouvy“.

22 Podle bodu 3 odůvodnění rozhodnutí 2012/433/EU ze dne 18. července 2012, kterým se ruší rozhodnutí ECB/2012/3 o způsobilosti obchodovatelných dluhových nástrojů vydaných nebo plně zaručených řeckou vládou v kontextu nabídky Řecké republiky na výměnu dluhových nástrojů (ECB/2012/14) (Úř. věst. L 199, s. 26), bylo dne 24. února 2012 ve prospěch národních centrálních bank posíleno zajištění formou programu zpětného odkupu, který měl posílit kvalitu obchodovatelných dluhových nástrojů vydaných nebo zaručených Řeckou republikou.

23 Žalobce Alessandro Accorinti a žalobci, jejichž jména jsou uvedena v příloze, jsou držiteli řeckých dluhopisů, jejichž nominální hodnota drasticky klesla při restrukturalizaci řeckého veřejného dluhu, na které se podíleli v rámci nabídky na výměnu řeckých dluhopisů soukromých investorů (PSI) a postupu podle CAC, kterážto výměna byla povinná pro všechny dotčené soukromé investory na základě řeckého zákona č. 4050/2012.

24 Dne 27. února 2012 přijala ECB rozhodnutí 2012/133/EU, kterým se zrušuje rozhodnutí ECB/2010/3 o dočasných opatřeních týkajících se způsobilosti obchodovatelných dluhových nástrojů vydaných nebo zaručených řeckou vládou (ECB/2012/2) (Úř. věst. L 59, s. 36) (viz bod 6 výše), v jehož důsledku přestaly být řecké dluhopisy způsobilými k zajišťování operací měnové politiky Eurosystému.

25 Na podporu zrušení jmenovaného rozhodnutí se v bodech 4 a 5 odůvodnění rozhodnutí 2012/133 uvádí, že „Řecká republika se v souvislosti se zapojením soukromého sektoru rozhodla nabídnout držitelům obchodovatelných dluhových nástrojů vydaných řeckou vládou výměnu těchto dluhových nástrojů“ a „[u]vedené rozhodnutí Řecké republiky má další nepříznivý vliv na dostatečnost obchodovatelných dluhových nástrojů vydaných řeckou vládou nebo vydaných subjekty usazenými v Řecku a plně zaručených řeckou vládou jako zajištění při operacích Eurosystému“.

26 Podle článku 2 uvedeného rozhodnutí toto rozhodnutí vstoupilo v platnost dne 28. února 2012.

27 V memorandu o porozumění ze dne 1. března 2012 se Evropská komise jednající jménem členských států eurozóny a Řecká republika dohodly takto:

„Řecká republika spustí nabídku na výměnu způsobilých dluhových nástrojů, které dosud nebyly vyplaceny, s cílem snížit jejich nominální hodnotu o 53,5 %. Držitelům těchto nástrojů budou výměnou za stávající dluhové nástroje nabídnuty nové dluhopisy Řecké republiky o nové nominální hodnotě odpovídající 31,5 % původní nominální hodnoty. Kromě toho bude 15 % původní nominální hodnoty poskytnuto uvedeným držitelům ve formě cenných papírů.

28 Ohledně částky, která měla být poskytnuta z EFSF, v něm bylo uvedeno následující:

„Částka ve výši 35 miliard euro bude vyčleněna na to, aby obchodovatelné dluhové nástroje vydané či zaručené řeckou vládou zůstaly způsobilé jako zajištění při operacích měnové politiky Eurosystému. Toho bude dosaženo zavedením programu zpětného odkupu, dokud bude pro dluhopisy Řecké republiky či Řeckou republiku platit rating v platební neschopnosti či v selektivní platební neschopnosti v důsledku nabídky na výměnu dluhopisů."

29 Dne 1. března 2012 uzavřely EFSF, Řecká republika, Řecký fond finanční stability jakožto garant a Řecká centrální banka dohodu o poskytnutí finanční pomoci ve výši 35 miliard euro, kterou mělo být financováno posílení zajištění formou programu zpětného odkupu a usnadněno zachování způsobilosti řeckých dluhopisů jako zajištění při úvěrových operací Eurosystému.

30 Dne 5. března 2012 přijala ECB rozhodnutí 2012/153/EU o způsobilosti obchodovatelných dluhových nástrojů vydaných nebo plně zaručených řeckou vládou v kontextu nabídky Řecké republiky na výměnu dluhových nástrojů (ECB/2012/3) (Úř. věst. L 77, s. 19).

31 Podle čl. 1 odst. 1 rozhodnutí 2012/153 „[o]bchodovatelné dluhové nástroje vydané nebo plně zaručené Řeckou republikou, které nesplňují minimální požadavky Eurosystému na práh úvěrové kvality […], ale splňují ostatní požadavky na způsobilost stanovené v [obecné dokumentaci], lze použít jako zajištění pro úvěrové operace Eurosystému za podmínky, že Řecká republika poskytne národním centrálním bankám posílení zajištění ve formě programu zpětného odkupu". Článek 1 odst. 2 rozhodnutí 2012/153 stanoví, že „[o]bchodovatelné dluhové nástroje uvedené v odstavci 1 zůstávají způsobilé po dobu trvání posílení zajištění". Podle článku 2 vstoupilo uvedené rozhodnutí v platnost dne 8. března 2012.

32 V bodě 2 odůvodnění rozhodnutí 2012/153 se uvádí:

„Hlavy států a předsedové vlád eurozóny a orgány Unie oznámili dne 21. července 2011 opatření ke stabilizaci řeckých veřejných financí, včetně svého závazku poskytnout posílení zajištění s cílem podpořit kvalitu obchodovatelných dluhových nástrojů vydaných nebo zaručených Řeckou republikou. Rada guvernérů rozhodla, že toto posílení zajištění má poskytnout Řecká republika ve prospěch národních centrálních bank […]."

33 Bod 3 odůvodnění 3 uvedeného rozhodnutí stanoví:

„Rada guvernérů rozhodla, že uplatňování prahu úvěrové kvality stanoveného Eurosystémem by mělo být pozastaveno ve vztahu k obchodovatelným dluhovým nástrojům vydaným nebo plně zaručeným Řeckou republikou, na které se vztahuje posílení zajištění."

34 Podle článku 2 rozhodnutí 2012/153 toto rozhodnutí vstoupilo v platnost dne 8. března 2012.

35 Rozhodnutím 2012/433 ECB zrušila rozhodnutí 2012/153 s účinností k 25. červenci 2012 (články 1 a 2). 36V bodě 3 odůvodnění uvedeného rozhodnutí se uvádí:

„V kontextu nabídky na výměnu dluhových nástrojů předložené Řeckou republikou držitelům obchodovatelných dluhových nástrojů vydaných nebo zaručených řeckou vládou bylo dne 24. února 2012 poskytnuto ve prospěch národních centrálních bank posílení zajištění ve formě programu zpětného odkupu s cílem podpořit kvalitu obchodovatelných dluhových nástrojů vydaných nebo zaručených Řeckou republikou."

37 V návaznosti na rozhodnutí Rady guvernérů ECB vydala ECB dne 6. září 2012 následující tiskovou zprávu, nazvanou „6. září 2012 – Technické parametry přímých měnových operací“:

„Jak bylo ohlášeno dne 2. srpna 2012, Rada guvernérů [ECB] dnes přijala rozhodnutí o některých technických parametrech Eurosystému na sekundárních trzích státních dluhopisů, jejichž cílem je zajištění řádné transmise měnové politiky a jednotnosti měnové politiky. Tyto operace se budou nazývat přímé měnové operace (Outright Monetary Transactions – OMT) a budou prováděny v následujícím rámci:

Podmíněnost Jednou z nezbytných podmínek přímých měnových operací je přísná a účinná podmíněnost spojená s příslušným programem Evropského fondu finanční stability / Evropského mechanismu stability (EFSF/ESM). Tyto programy mohou mít formu kompletního programu makroekonomické konsolidace nebo preventivního programu EFSF/ESM (úvěrová linka za zpřísněných podmínek) za předpokladu, že programy zahrnují možnost nákupů EFSF/ESM na primárním trhu. Dále by mělo být usilováno o zapojení MMF do procesu definování specifické podmíněnosti pro každou zemi a sledování daného programu. Rada guvernérů zváží přímé měnové operace v míře, v jaké jsou z hlediska měnové politiky odůvodněné, je-li plně respektována podmíněnost programu, a při dosažení jejich cíle nebo v případě nedodržení programu makroekonomické konsolidace nebo preventivního programu je ukončí. Po pečlivém vyhodnocení rozhodne Rada guvernérů o zahájení, pokračování a ukončení přímých měnových operací zcela podle svého uvážení a v souladu se svým mandátem k provádění měnové politiky.

Působnost S přímými měnovými operacemi se uvažuje pro budoucí programy makroekonomické konsolidace nebo preventivní programy EFSF/ESM, jak je uvedeno výše. Připadají v úvahu také pro členské státy, které se již účastní programu makroekonomické konsolidace, jakmile znovu získají přístup na dluhopisový trh. Přímé měnové operace se budou zaměřovat na kratší část výnosové křivky, a zejména na státní dluhopisy se splatností od jednoho roku do tří let. Pro přímé měnové operace nejsou předem stanovena žádná kvantitativní omezení.

Postavení věřitele Eurosystém upřesní v právním aktu týkajícím se přímých měnových operací, že u dluhopisů emitovaných zeměmi eurozóny a nakoupených Eurosystémem prostřednictvím přímých měnových operací souhlasí s rovnocenným postavením (*pari passu*) jako soukromí nebo jiní věřitelé v souladu s podmínkami daných dluhopisů. […]“

Řízení a návrhová žádání účastníků řízení

38 Žalobci podali projednávanou žalobu návrhem došlým kanceláři Tribunálu dne 11. února 2013.

39 Podáním došlým soudní kanceláři Tribunálu dne 27. května 2013 požádala Nausicaa Anadyomène SAS, společnost usazená v Paříži (Francie), jejímž předmětem činnosti je nákup, správa na vlastní účet a zhodnocování dluhopisů, o vstup do tohoto řízení na podporu návrhových žádání žalobců a o doručování všech procesních písemností v projednávaném sporu s výjimkou důvěrných dokumentů.

40 Podáním došlým soudní kanceláři Tribunálu dne 21. června 2013 požádali žalobci, aby Tribunál povolil vedlejší účastenství Nausicaa Anadyomène na podporu jejich návrhových žádání, jakož i doručování všech procesních písemností v projednávaném sporu.

41 Podáním došlým soudní kanceláři Tribunálu 21. června 2013 ECB navrhla, aby byla žádost Nausicaa Anadyomène zamítnuta z důvodu, že tato společnost nedoložila přímý a existující zájem na vyřešení sporu ve smyslu článku 40 druhého pododstavce statutu Soudního dvora Evropské unie, a aby jí Tribunál uložil, že ponese vlastní náklady řízení a nahradí náklady řízení vynaložené ECB.

42 Při změně složení senátů Tribunálu byl soudce zpravodaj přidělen ke čtvrtému senátu, kterému byla tudíž tato věc přidělena.

43 Usnesením ze dne 13. prosince 2013, které bylo opraveno na žádost ECB usnesením ze dne 14. února 2014, zamítl předseda čtvrtého senátu Tribunálu žádost společnosti Nausicaa Anadyomène o vstup do řízení a uložil jí, že ponese vlastní náklady řízení a nahradí náklady vynaložené ECB v souvislosti s žádostí o vstup do řízení.

44 Usnesením ze dne 25. června 2014, Accorinti a další v. ECB (T-224/12, EU:T:2014:611) odmítl Tribunál žalobu na neplatnost podanou některými žalobci proti rozhodnutí 2012/153 jako nepřípustnou.

45 Na návrh soudce zpravodaje rozhodl Tribunál (čtvrtý senát) o zahájení ústní části řízení.

46 Řeči účastníků řízení a jejich odpovědi na ústní otázky položené Tribunálem byly vyslechnuty na jednání dne 25. února 2015.

47 Žalobci navrhují, aby Tribunál:

— prohlásil žalobu za přípustnou;

— uznal odpovědnost ECB z titulu článku 340 SFEU;

— uložil ECB povinnost nahradit škodu, která jim vznikla minimálně ve výši 12 504 614,98 eura, tj. ve výši uvedené jednotlivě pro každého z nich v bodech 68 až 72 žaloby, nebo jakoukoli jinou částku, kterou považuje za správnou a spravedlivou, nebude-li v průběhu tohoto řízení upřesněna, včetně „zákonných úroků z prodlení“ z těchto částek;

— podpůrně uložil ECB povinnost nahradit škodu, která jim vznikla minimálně ve výši 3 668 020,39 eura, tj. ve výši uvedené jednotlivě pro každého z nich v bodech 74 a 76 žaloby, nebo jakoukoli jinou částku, kterou považuje za správnou a spravedlivou, nebude-li v průběhu tohoto řízení upřesněna, včetně „zákonných úroků z prodlení“ z těchto částek;

— podpůrněji uložil ECB povinnost nahradit škodu, která jim vznikla minimálně ve výši 2 667 651,19 eura, tj. ve výši uvedené jednotlivě pro každého z nich v bodech 77 a 78 žaloby, nebo jakoukoli jinou částku, kterou považuje za správnou a spravedlivou, nebude-li v průběhu tohoto řízení upřesněna, včetně „zákonných úroků z prodlení“ z těchto částek;

— ještě podpůrněji uložil ECB povinnost nahradit škodu, která jim vznikla v důsledku zákonného postupu, do výše, kterou uzná za správnou a spravedlivou;

— uložil ECB náhradu nákladů řízení.

48 ECB navrhuje, aby Tribunál:

— odmítl žalobu jako nepřípustnou, nebo ji zamítl jako neopodstatněnou;

— uložil žalobcům náhradu nákladů řízení.

Právní otázky

1. *K mimosmluvní odpovědnosti ECB za protiprávní akt*

K přípustnosti

49 Podle ECB je žaloba nepřípustná, neboť nesplňuje podmínky stanovené v čl. 44 odst. 1 písm. c) jednacího řádu Tribunálu ze dne 2. května 1991 a v okamžiku, kdy byla podána, před Tribunálem stále probíhalo řízení ve věci T-224/12, které se týkalo pouze některých žalobců v projednávané věci. Projednávaná žaloba na náhradu škody navíc podle ECB slouží jako nástroj k obejití skutečnosti, že jsou žaloby na neplatnost, jejichž předmětem je totéž protiprávní jednání a které se týkají týchž peněžních částek, nepřípustné.

50 Vzhledem k podmínkám stanoveným v čl. 44 odst. 1 písm. c) jednacího řádu ze dne 2. května 1991 je podle ní žaloba nepřípustná, co se týče jak údajného protiprávního jednání, tak vzniklé škody a jejího vyčíslení. Podání dostatečně neupřesňuje, z jakého důvodu by mělo zapojení soukromého sektoru na základě řeckého zákona č. 4050/2012 zakládat odpovědnost ECB, která v této souvislosti byla pouze konzultantem a nemohla způsobit namítanou škodu, a to ani nepřímo. Výše škody uvedená v žalobě navíc není dostatečně důkazně podložena. Informace o bankovních účtech připojené k žalobě tyto požadavky nesplňují, jelikož tyto přílohy dotčené žalobce výslovně a přesně neidentifikují.

51 Podle ECB není v žalobě dostatečně důkazně doloženo údajné protiprávní jednání a příčinná souvislost se vzniklou škodou. Na podporu tvrzení o „ujištěních“ poskytnutých zástupci ECB žalobci v žalobě pouze obecně odkazují na novinové články a ostatní připojené dokumenty. To platí i pro údajné porušení zásady právní jistoty a zásady proporcionality, jakož i pro údajné zneužití pravomoci včetně toho, jak mohla ECB způsobit uvedený protiprávní stav, když byla pouze konzultantem. Žalobci navíc v žalobě nevysvětlují, jak měla dohoda o výměně dluhopisů ze dne 15. února 2012 a další jednání ECB přispět ke vzniku namítané škody, za kterým podle ní v plném rozsahu stojí řecký zákon č. 4050/2012. Žalobci dále v žalobě neidentifikovali konkrétní jednání ECB, které mělo omezit politickou nezávislost poslanců řeckého parlamentu a jejich svrchovanou rozhodovací pravomoc. Žalobci podle ní rovněž neprokázali příčinnou souvislost mezi vzniklou škodou a rozhodnutím 2012/153, které bylo přijato až po rozhodnutí Řecké republiky využít PSI. Žalobci konečně v žalobě neuvedli základní informace dokládající výši údajně vzniklé škody včetně data a ceny pořízení dotčených řeckých dluhopisů, jejich původního data splatnosti, zvláštností kupónů uvedených dluhopisů, jednotlivých srážek snižujících cenu placenou za nové kupóny a konečně „hodnocení investora, pokud jde o 15 % dluhopisů EFSF se splatností jeden a dva roky a výměnou poskytnuté dluhopisy vázané na HDP“.

52 Žalobci zpochybňují argumenty ECB a tvrdí, že jejich žaloba je přípustná.

53 Pokud jde o hlavní argument ECB, je třeba připomenout, že podle čl. 21 prvního pododstavce statutu Soudního dvora ve spojení s čl. 53 prvního pododstavce téhož statutu a čl. 44 odst. 1 písm. c) jednacího řádu ze dne 2. května 1991 musí každá žaloba obsahovat předmět sporu a stručný popis dovolávaných žalobních důvodů. Tento popis musí být dostatečně jasný a přesný, aby umožnil žalovanému připravit si svou obhajobu a Tribunálu o žalobě rozhodnout případně bez dalších podpůrných informací. Za účelem zajištění právní jistoty a řádného výkonu spravedlnosti je k přípustnosti žaloby nezbytné, aby základní skutkové a právní poznatky, na kterých je žaloba založena, vycházely přinejmenším stručně, avšak soudržným a srozumitelným způsobem, ze samotného textu žaloby. Konkrétně musí žaloba na náhradu škody údajně způsobené unijním orgánem, aby byly splněny tyto požadavky, obsahovat údaje, jež umožňují určit jednání, které žalobce orgánu vytýká, důvody, na základě kterých má za to, že mezi tímto jednáním a škodou, o které tvrdí, že ji utrpěl, existuje příčinná souvislost, jakož i charakter a rozsah této škody (viz rozsudek ze dne 2. března 2010, Arcelor v. Parlament a Rada, T-16/04, Rec EU:T:2010:54, bod 132 a citovaná judikatura).

54 V projednávaném případě nemůže ECB tvrdit, že žaloba nesplnila tyto požadavky na formu, když jsou v ní dostatečným způsobem uvedeny skutkové a právní okolnosti umožňující identifikovat jednání, které je jí vytýkáno, důvody, na jejichž základě se žalobci domnívají, že mezi tímto jednáním a škodou, která jim údajně vznikla, existuje příčinná souvislost, a je známa i povaha a výše této škody. Argumentace ECB ve skutečnosti pod rouškou posouzení přípustnosti žaloby z pohledu čl. 44 odst. 1 písm. c) jednacího řádu ze dne 2. května 1991 směřuje proti opodstatněnosti návrhů na náhradu škody, a to zejména pokud jde o existenci příčinné souvislosti a škody, jejíž základní znaky jsou však v žalobě dostatečným způsobem popsány ve zvláštní kapitole nazvané „Odpovědnost ECB podle článků 268 [SFEU] a 340 SFEU“.

55 Zaprvé žalobci poukazují na několikeré protiprávní jednání přičítané ECB, které nejprve shrnují v bodě 32 žaloby a poté jej podrobněji popisují zaprvé v bodech 33 až 35, pokud jde o porušení zásady ochrany legitimního očekávání, zadruhé v bodech 36 a 37, pokud jde o porušení zásady rovného zacházení s věřiteli, zatřetí v bodech 38 a 39, pokud jde o zneužití pravomoci a porušení zásady proporcionality, soudržnosti a racionality, a začtvrté v bodech 40 a 41, pokud jde o porušení článků 123 SFEU a 127 SFEU a článku 21 statutu.

56 Zadruhé v bodě 45 a následujících žaloby žalobci upřesňují povahu a rozsah namítané škody, která podle nich vyplývá z tohoto protiprávního jednání, včetně příčinné souvislosti mezi nimi. V bodě 48 žaloby tak uvádí, že „škoda vyplývající z porušení [zásady] rovného zacházení […] ze strany ECB […] nepřiměřeným způsobem zasáhla omezenou a jasně určenou skupinu střadatelů/věřitelů, kteří drželi maximálně 6 % řeckých dluhopisů, zatímco u ECB a [národních centrálních bank] šlo o 22 %“. V bodech 49 až 52 žaloby žalobci tvrdí, že 75 % ztráta na hodnotě jejich řeckých dluhopisů, k níž došlo v rámci PSI, byla přinejmenším částečně způsobena tím, že ECB na jejich úkor porušila zásadu rovného zacházení, když uzavřela dohodu o výměně dluhopisů ze dne 15. února 2012, která vylučovala účast ECB a národních centrálních bank na restrukturalizaci řeckého veřejného dluhu, a přijala rozhodnutí 2012/153. V bodě 54 a následujících žaloby dále žalobci výslovně řeší otázku příčinné souvislosti mezi vzniklou škodou a protiprávním jednáním, které vytýkají ECB, přičemž provádí srovnávací analýzu, v jejímž rámci berou v úvahu jak hypotetickou situaci, kdyby k uvedenému jednání nedošlo, tak otázku, zda řecký zákon č. 4050/2012 mohl onu příčinnou souvislost narušit, což zpochybňují. V tomto ohledu v bodě 56 žaloby uvádí, že „pokud by se ECB a [národní centrální banky] nerozhodly jednostranně, diskriminačně a protiprávně, že se nebudou podílet na restrukturalizaci řeckého [veřejného] dluhu, investorům by škoda na majetku nevznikla nebo by byla alespoň nižší a méně tíživá, neboť ztráty by nutně byly nižší a hodnota řeckých dluhopisů by se snížila méně v poměru k pohledávkám v portfoliu ECB a [národních centrálních bank], které však byly [vyměněny] přednostně […]“.

57 Zatřetí v bodech 68 a násl. žaloby žalobci popisují rozsah škody, která jim údajně vznikla, a konkrétně ji vyčíslují. Argument ECB, že uvedenou škodu by bylo možné správně vyčíslit pouze na základě dodatečných informací, tento závěr nevyvrací, neboť z hlediska požadavků na formu či přípustnost žaloby na náhradu škody není nutné škodu vyčíslit – a tím méně vyčíslit ji „správně“, což je věcná otázka (viz rozsudek ze dne 16. září 2013, ATC a další v. Komise, T-333/10, Sb. rozh., EU:T:2013:451, body 198 až 201 a citovaná judikatura).

58 Z toho vyplývá, že údaje obsažené v žalobě jsou samy o sobě dostatečně jasné a přesné, aby umožnily ECB připravit svou obranu a Tribunálu rozhodnout o žalobě, což potvrzuje i obsah žalobní odpovědi, pokud jde zejména o nepodloženost žaloby na náhradu škody. Z toho lze dovodit, že v žalobě jsou dostatečným, koherentním a srozumitelným způsobem uvedeny základní skutkové a právní okolnosti, z nichž projednávaná žaloba vychází, takže podmínky stanovené v čl. 44 odst. 1 písm. c) jednacího řádu ze dne 2. května 1991 jsou splněny.

59 ECB navíc nemůže podpůrně namítat nepřípustnost žaloby na náhradu škody z důvodu litispendence, neboť tato žaloba vychází v z protiprávnosti rozhodnutí 2012/153, které napadli někteří žalobci ve věci T-224/12, nebo z důvodu, že uvedenou žalobu podali pouze proto, aby obešli požadavky na přípustnost žaloby na neplatnost.

60 Zaprvé, judikatura ve věcech odmítnutí poskytnout finanční pomoc Společenství (usnesení ze dne 26. října 1995, Pevasa a Inpesca v. Komise, C-199/94 P a C-200/94 P, Recueil, EU:C:1995:360, bod 27, a rozsudek ze dne 7. února 2001, Inpesca v. Komise, T-186/98, Recueil, EU:T:2001:42, body 76 a 77), kterou ECB uvádí na podporu svého argumentu, je irelevantní. Na rozdíl od situace, v níž byla citovaná judikatura vydána, neusilují žalobci v projednávaném případě v žalobě na náhradu škody o to dosáhnout výsledku srovnatelného s tím, o který usilují v žalobě na neplatnost podané ve věci T-224/12. Tato žaloba zní pouze na zrušení rozhodnutí 2012/153 a nemá peněžní účel. Uvedená žaloba na neplatnost byla navíc podána ve lhůtě stanovené v čl. 263 šestém pododstavci SFEU, takže je automaticky vyloučeno, že by byla uvedená lhůta obcházena za pomoci žaloby na náhradu škody ve smyslu této judikatury. Žaloba na náhradu škody totiž bývá v judikatuře prohlašována za nepřípustnou pouze výjimečně, když je třeba zaručit, že tato lhůta nebude obcházena, jestliže byla podána současně se žalobou na neplatnost a slouží-li žaloba na náhradu škody ve skutečnosti k tomu, aby bylo individuální pravomocné rozhodnutí vůči žalobci zbaveno právních účinků, a kdyby došlo ke zrušení právních účinků, kdyby tomuto návrhu bylo vyhověno (v tomto smyslu viz rozsudky ze dne 17. října 2002, Astipesca v. Komise, T-180/00, Recueil, EU:T:2002:249, bod 139, a ze dne 3. dubna 2003, Vieira a další v. Komise, T-44/01, T-119/01 a T-126/01, Recueil, EU:T:2003:98, bod 213).

61 Dále je třeba zdůraznit, že žaloba na náhradu škody je samostatným procesním prostředkem, který má svou vlastní funkci v rámci systému procesních prostředků, který je podřízen podmínkám jeho využití, které jsou koncipovány s ohledem na jeho zvláštní účel. Zatímco žaloby na neplatnost a pro nečinnost směřují k sankcionování protiprávnosti právně závazného aktu nebo nedostatku takového aktu, předmětem žaloby na náhradu škody je návrh na náhradu škody vyplývající z protiprávního aktu nebo jednání přičitatelného některému z unijních orgánů nebo institucí (viz rozsudek ze dne 23. března 2004, Veřejný ochránce práv v. Lamberts, C-234/02 P, Recueil, EU:C:2004:174, bod 59 a citovaná judikatura; rozsudky ze dne 27. listopadu 2007, Pitsiorlas v. Rada a ECB, T-3/00 a T-337/04, Sb. rozh., EU:T:2007:357, bod 283, a ze dne 3. března 2010, Artegodan v. Komise, T-429/05, Sb. rozh., EU:T:2010:60, bod 50). Tato autonomie žaloby na náhradu škody nemůže být zpochybněna pouze tím, že se žalobce rozhodne podat žalobu na neplatnost a na náhradu škody za sebou. Nepřípustnost žaloby na neplatnost dále nevede k nepřípustnosti později podané žaloby na náhradu škody pouze z toho důvodu, že obě žaloby vychází z podobných, resp. totožných důvodů protiprávnosti. Takový výklad by totiž byl v rozporu se zásadou autonomie procesních prostředků a zbavil by článek 268 SFEU ve spojení s čl. 340 třetím pododstavcem SFEU užitečného účinku.

62 Pokud konečně ECB hodlá namítat, že hrozí obcházení či zneužití řízení, postačí připomenout, že podle judikatury citované v bodě 60 výše jde o výjimku, která musí být uplatňována restriktivně [v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 23. listopadu 2004, Cantina sociale di Dolianova a další v. Komise, T-166/98, Sb. rozh., EU:T:2004:337, bod 122 a citovaná judikatura, v tomto bodě nevyvrácená rozsudkem ze dne 17. července 2008, Komise v. Cantina sociale di Dolianova a další, C-51/05 P, Sb. rozh., EU:C:2008:409, bod 63; v tomto smyslu viz i rozsudek ze dne 19. dubna 2007, Holcim (Deutschland) v. Komise, C-282/05 P, Sb. rozh., EU:C:2007:226, bod 32], přičemž v projednávaném případě žalobci v žalobě na náhradu škody neusilují o zrušení sporných aktů, ale o získání náhrady škody, která jim údajně vznikla kvůli tomu, že byly tyto akty přijaty nebo prováděny.

63 S ohledem na výše uvedené je třeba námitku nepřípustnosti uplatněnou ECB zamítnout.

K věci samé

K podmínkám pro založení odpovědnosti Unie podle článků 268 SFEU a 340 SFEU jednáním ECB

64 Je třeba připomenout, že podle čl. 340 třetího pododstavce SFEU nahradí ECB v souladu s obecnými zásadami společnými právním řádům členských států škody způsobené jí nebo jejími zaměstnanci při výkonu jejich funkce.

65 Z ustálené judikatury, která se použije *mutatis mutandis* na mimosmluvní odpovědnost ECB ve smyslu čl. 340 třetího pododstavce SFEU vyplývá, že vznik mimosmluvní odpovědnosti Unie ve smyslu čl. 340 druhého pododstavce SFEU za protiprávní jednání jejích institucí nebo orgánů je vázán na splnění souboru kumulativních podmínek, kterými jsou protiprávnost jednání vytýkaného unijním institucím či orgánům, skutečná existence škody a existence příčinné souvislosti mezi tímto jednáním a uplatňovanou škodou (viz rozsudky ze dne 9. listopadu 2006, Agraz a další v. Komise, C-243/05 P, Sb. rozh., EU:C:2006:708, bod 26 a citovaná judikatura, a Arcelor v. Parlament a Rada, bod 53 výše, EU:T:2010:54, bod 139 a citovaná judikatura).

66 Vzhledem ke kumulativnímu charakteru těchto podmínek musí být žaloba zamítnuta v plném rozsahu, pokud některá z těchto podmínek není splněna (viz rozsudek Arcelor v. Parlament a Rada, bod 53 výše, EU:T:2010:54, bod 140 a citovaná judikatura).

67 Pokud jde o první podmínku týkající se protiprávního jednání vytýkaného dotčenému orgánu nebo dotčené instituci, judikatura požaduje, aby bylo prokázáno dostatečně závažné porušení právní normy, jejímž předmětem je přiznání práv jednotlivcům (rozsudek ze dne 4. července 2000, Bergaderm a Goupil v. Komise, C-352/98 P, Recueil, EU:C:2000:361, bod 42). Rozhodujícím kritériem, na základě něhož lze mít za to, že je porušení dostatečně závažné, je kritérium spočívající v tom, že dotčený orgán či dotčená instituce Unie zjevným a závažným způsobem překročily meze kladené jejich posuzovací pravomoci. Pokud tento orgán disponuje pouze značně omezeným, nebo dokonce žádným prostorem pro uvážení, pouhé porušení unijního práva může postačovat k prokázání existence dostatečně závažného porušení (rozsudky ze dne 10. prosince 2002, Komise v. Camar a Tico, C-312/00 P, Recueil, EU:C:2002:736, bod 54; Arcelor v. Parlament a Rada, bod 53 výše, EU:T:2010:54, bod 141, a ATC a další v. Komise, bod 57 výše, EU:T:2013:451, bod 62).

68 V tomto ohledu je třeba upřesnit, že ke kritizovanému jednání ECB došlo při plnění úkolů, které jsou jí svěřeny k tomu, aby vymezovala a prováděla unijní monetární politiku podle článků 127 SFEU a 282 SFEU a článku 18 statutu, a to konkrétně za intervencemi na finančních trzích a řízením úvěrových operací. Tato ustanovení svěřují ECB širokou posuzovací pravomoc, jejíž výkon s sebou nese složité analýzy hospodářského a sociálního prostředí a rychle se měnící situace v Eurosystému, resp. v rámci Unie jako celku. Případné dostatečně závažné porušení dotčených právních pravidel se tak musí zakládat na zjevném a závažném překročení mezí posuzovací pravomoci, kterou má ECB při výkonu pravomocí v oblasti monetární politiky. To platí tím spíše, že výkon této posuzovací pravomoci znamená, že ECB musí předjímat a vyhodnocovat hospodářský vývoj, který je složitý a nejistý, jako tomu je u finančních trhů, množství peněz a míry inflace, které mají vliv na řádné fungování Eurosystému a platebních a úvěrových systémů, a musí činit politická, hospodářská a sociální rozhodnutí vyžadující vyvažování a rozhodování mezi různými zájmy uvedenými v čl. 127 odst. 1 SFEU, jehož hlavním cílem je zachování cenové stability (v tomto smyslu viz stanovisko generálního advokáta Cruz Villalóna ve věci Gauweiler a další, C-62/14, Sb. rozh., EU:C:2015:7, bod 111 a citovaná judikatura; v tomto smyslu a obdobně viz i rozsudky Arcelor v. Parlament a Rada, bod 53 výše, EU:T:2010:54, bod 143 a citovaná judikatura, a ze dne 16. prosince 2011, Enviro Tech Europe a Enviro Tech International v. Komise, T-291/04, Sb. rozh., EU:T:2011:760, bod 125 a citovaná judikatura).

69 Pokud jde konečně o normativní činnost orgánů včetně toho, že ECB přijímá takové akty s obecnou působností, jako je rozhodnutí 2012/153, Soudní dvůr rozhodl, že pojetí odpovědnosti Unie za výkon jejích normativních činností lze vysvětlit jednak tím, že i když je legalita aktů předmětem soudního přezkumu, nesmí být výkon legislativních funkcí narušen možností podávání žalob na náhradu škody, kdykoli obecný zájem Unie vyžaduje přijetí normativních opatření, která mohou zasáhnout do zájmů jednotlivců, a jednak tím, že v normativním kontextu vyznačujícím se existencí široké posuzovací pravomoci, která je nezbytná k provedení politiky Unie, může být odpovědnost Unie založena pouze tehdy, pokud dotčený orgán zjevně a závažným způsobem překročil meze výkonu svých pravomocí (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 9. září 2008, FIAMM a další v. Rada a Komise, C-120/06 P a C-121/06 P, Sb. rozh., EU:C:2008:476, bod 174).

70 Opodstatněnost žalobních důvodů týkajících se protiprávnosti, kterých se žalobci dovolávají, je třeba posoudit ve světle těchto kritérií.

K údajnému protiprávnímu jednání ECB

– Úvodní poznámky

71 Podle žalobců se ECB dopustila několikerého protiprávního jednání způsobilého založit odpovědnost Unie, tj., zaprvé uzavřela s Řeckou republikou dohodu o výměně dluhopisů ze dne 15. února 2012, ve vztahu k níž se žalobci před Tribunálem domáhají, aby uložil ECB povinnost ji předložit, zadruhé ECB se odmítla podílet na restrukturalizaci řeckého veřejného dluhu, kterou musela Řecká republika podstoupit, aby získala novou finanční pomoc, a zatřetí ECB přijala rozhodnutí 2012/153, v němž podmínila možnost používat řecké dluhové nástroje jako zajištění zavedením programu zpětného odkupu platícího pouze pro národní centrální banky, přestože tyto dluhopisy nesplňovaly podmínky úvěrové kvality.

72 ECB nesouhlasí s tím, že by porušila právní normu, jejímž předmětem je přiznat práva jednotlivcům. Údajně porušené právní normy se podle ní týkají Řecké republiky jakožto dlužníka a ECB pouze vyjádřila názor na vhodnost či nevhodnost PSI a v rámci „trojky“ měla pouze konzultační roli. ECB upřesňuje, že mezi ní a žalobci neexistují žádné právní či finanční vztahy. Není dlužníkem ani nevydala dluhové nástroje držené žalobci, a naopak ona sama je věřitelem Řecké republiky. Nejednala dále „přímo proti žalobcům“, ale v rámci pravomocí, které jí Smlouva o FEU svěřuje konkrétně v článku 127 při řízení krize řeckého veřejného dluhu. Právní normy uváděné žalobci se tedy nevztahují na roli, kterou ECB hrála v rámci PSI, a nezakládají jim právo na ochranu.

– K žalobnímu důvodu týkajícímu se porušení zásady ochrany legitimního očekávání

73 V rámci prvního žalobního důvodu žalobci tvrdí, že v důsledku jednání uvedených v bodě 71 výše došlo k porušení zásady ochrany legitimního očekávání držitelů řeckých dluhopisů, neboť se tato jednání rozcházela s prohlášeními prezidentů ECB J. C. Tricheta a M. Draghi a členů jejího vedení. Podle těchto prohlášení zaprvé neměly být řecké dluhopisy držené ECB součástí „dobrovolné“ výměny, zadruhé nehrozila platební neschopnost Řecké republiky, zatřetí nucená restrukturalizace řeckého veřejného dluhu nepřipadala v úvahu, začtvrté účast soukromých věřitelů na takové restrukturalizaci mohla být pouze dobrovolná, zapáté snížení nominální hodnoty uvedených dluhopisů nepřipadalo v úvahu, a zašesté pokud by takové situace přesto nastala, řecké dluhopisy neměly být nikdy akceptovány jako zajištění. Podle žalobců tato konkrétní, nepodmíněná a shodující se prohlášení z oprávněných a spolehlivých zdrojů mohla vyvolat odůvodněná očekávání na straně jednotlivců poškozených pozdějším protiprávním jednáním ECB, k němuž řadí i dohodu o výměně dluhopisů ze dne 15. února 2012. Žalobci v replice upřesňují, že ECB v rozporu s článkem 5 SEU a zásadou právní jistoty uzavřela tajnou a diskriminační dohodu o výměně dluhopisů, přičemž u ní došlo ke střetu zájmů, jelikož sama byla věřitelem Řecké republiky, vyhnula se restrukturalizaci řeckého veřejného

dluhu, a uzurpovala si tak postavení přednostního věřitele. V rámci této restrukturalizace neplnila podle nich ECB pouze roli konzultanta, neboť se na ní podle žalobců podílela jakožto člen a klíčový hráč „trojky“ s rozhodovacími a podpisovými pravomocemi.

74 ECB na to v zásadě reaguje s tím, že její tiskové zprávy a veřejná prohlášení jejích činitelů jednoznačně dokazují a upozorňují na to, že rozhodnutí o PSI nezáviselo na ECB, ale učinily jej svrchované vlády, a že dluhová krize v Evropě s sebou nesla značná potenciální rizika spojená s investicemi do řeckých dluhopisů. Publikace ECB ze dne 6. června 2011 se podle ní výslovně věnovala důsledkům PSI a varovala před nevýhodami hrozícími při „neopatrném a automatickém“ použití tohoto nástroje. Příslušné dokumenty tedy podle ní prokazují, že ECB nehrála rozhodující či rozhodovací roli při odsouhlasení PSI a názory, které vyjádřila v mezích svého mandátu, nemohli žalobci chápat jako záruku toho, že nedojde k odsouhlasení PSI. Každý opatrný a obezřetný čtenář uvedených dokumentů musel vědět, že PSI bylo jednou z možností a odsouhlasit jej z právního a politického hlediska mohla pouze Řecká republika. Jelikož ECB možnost PSI výslovně nevyloučila, neposkytla v tomto smyslu žádné konkrétní, nepodmíněné a shodující se ujištění.

75 Podle ustálené judikatury se právo dovolávat se zásady ochrany legitimního očekávání týká všech osob, kterým některý z orgánů Unie zavdal podnět k vzniku oprávněného očekávání. Právo dovolávat se této zásady však předpokládá současné splnění tří podmínek. Zaprvé musela být zúčastněné osobě unijní správou poskytnuta konkrétní, nepodmíněná a shodující se ujištění z oprávněných a spolehlivých zdrojů. Zadruhé musí být tato ujištění takové povahy, že jsou schopna vyvolat legitimní očekávání u toho, komu jsou určena. Zatřetí musí být poskytnutá ujištění v souladu s platnými právními normami (v tomto smyslu viz rozsudky ze dne 17. března 2011, AJD Tuna, C-221/09, Sb. rozh., EU:C:2011:153, body 71 a 72; ze dne 14. března 2013, Agrargenossenschaft Neuzelle, C-545/11, Sb. rozh., EU:C:2013:169, body 23 až 25 a citovaná judikatura; ze dne 18. června 2010, Lucembursko v. Komise, T-549/08, Sb. rozh., EU:T:2010:244, bod 71, a ze dne 27. září 2012, Applied Microengineering v. Komise, T-387/09, Sb. rozh., EU:T:2012:501, body 57 a 58 a citovaná judikatura).

76 V tomto ohledu je dále třeba připomenout, že zásady ochrany legitimního očekávání jakožto základní zásady unijního práva se sice může dovolávat každý hospodářský subjekt, u něhož orgán vyvolal oprávněná očekávání, nicméně opatrný a obezřetný hospodářský subjekt, který je s to předvídat přijetí unijního opatření, které se může nepříznivě dotknout jeho zájmů, se takovéto zásady nemůže dovolávat, pokud je toto opatření přijato. Hospodářské subjekty navíc nemohou legitimně očekávat, že bude zachován existující stav, který může být změněn v rámci posuzovací pravomoci unijních orgánů, a to zvláště v takové oblasti, jako je monetární politika, jejíž předmět s sebou nese neustálé přizpůsobování v závislosti na změnách hospodářské situace (v tomto smyslu viz a obdobně rozsudky ze dne 10. září 2009, Plantanol, C-201/08, Sb. rozh., EU:C:2009:539, bod 53 a citovaná judikatura; AJD Tuna, bod 75 výše, EU:C:2011:153, bod 73; Agrargenossenschaft Neuzelle, bod 75 výše, EU:C:2013:169, bod 26, a ze dne 19. října 2005, Cofradía de pescadores „San Pedro de Bermeo“ a další v. Rada, T-415/03, Sb. rozh., EU:T:2005:365, bod 78).

77 Je tedy třeba posoudit, zda byly tiskové zprávy a veřejná prohlášení některých členů ECB konkrétními, nepodmíněnými a shodujícími se ujištěními z oprávněných a spolehlivých zdrojů, které mohly u žalobců vyvolat legitimní očekávání, že dojde k povinnému snížení hodnoty z jejich řeckých dluhopisů.

78 V tomto ohledu je třeba upřesnit, že předmět a obsah tiskových zpráv a veřejných prohlášení předložených žalobci se různí. Jde v podstatě o prohlášení, která od dubna do června 2011 učinil tehdejší prezident ECB J. C. Trichet a jeho nástupce M. Draghi a jež vyjadřovala opakované výhrady ECB k restrukturalizaci řeckého veřejného dluhu a selektivní platební neschopnosti Řecké republiky. Žalobci dále uvádí veřejné prohlášení Bini Smaghiho, člena Rady guvernérů ECB, ze dne 16. června 2011 a jeho vystoupení ze dne 15. září 2010 na téma „zlepšování správy ekonomických záležitostí a stability v Unii, zejména v eurozóně“.

79 Pokud jde o prohlášení M. Draghiho a J. C. Tricheta, je třeba konstatovat, že vzhledem k jejich obecnosti a absenci pravomoci ECB – což je v uvedených prohlášeních správně zdůrazněno – rozhodnout o případné restrukturalizaci veřejného dluhu členského státu, který je v selektivní platební neschopnosti, a vzhledem k nejistotě, které v té době panovala na finančních trzích, zejména pokud jde o budoucí vývoj finanční situace v Řecké republice, nelze tato prohlášení považovat za přesné, nepodmíněné a shodující se ujištění z oprávněných a spolehlivých zdrojů, a co se týče rozhodnutí tohoto členského státu o restrukturalizaci, tím méně. ECB totiž sice dohlížela na vývoj finanční situace Řecké republiky v rámci „trojky“, kterou tvoří společně s MMF a Komisí, avšak neměla pravomoc rozhodnout o takovém opatření, které spadá v zásadě, ne-li výlučně, do svrchované rozpočtové pravomoci dotčeného členského státu, a to konkrétně do jeho legislativní pravomoci, a do určité míry do koordinace hospodářské politiky, kterou členské státy provádí podle článku 120 SFEU a následujících. Za těchto okolností musí být výhrady, které k takové restrukturalizaci opakovaně na veřejnosti vyslovil J. C. Trichet a M. Draghi v klimatu rostoucí nejistoty na straně aktérů na finančních trzích, vykládány jako čistě politicko-hospodářské. Autoři těchto výhrad konkrétně hodlali uvedené aktéry varovat před dalším zhoršováním hospodářské situace a případnou insolvencí Řecké republiky, jejíž potenciálně nekryté dluhopisy by nemohla ECB a národní centrální banky akceptovat jako zajištění pro úvěrové operace v Eurosystému (viz později přijaté rozhodnutí 2012/133), a před riziky, která mohl takový vývoj přinést pro stabilitu finančního systému a fungování Eurosystému jako celku. Je třeba dodat, že tyto výhrady ze strany prezidentů ECB byly upřesněny v tom smyslu, že pro případ, že by k takové platební neschopnosti došlo a dotyčné členské státy se rozhodly restrukturalizovat veřejný dluh, ECB by vyžadovala, aby se tato restrukturalizace opírala o dostatečné záruky chránící její integritu a zachovávající stabilitu a důvěru na finančních trzích. Z toho vyplývá, že ECB nepodněcovala legitimní očekávání, pokud jde o zachování jejího nesouhlasu v případě, že se dotčené členské státy rozhodnou pro restrukturalizaci, resp. případně nemá právní způsobilost takovému kroku zabránit.

80 Pokud jde o prohlášení Bini Smaghiho, je třeba zdůraznit, že B. Smaghi pouze veřejně prohlásil, že ECB by nemohla „prodloužit splatnost řeckého dluhu“, neboť by to bylo v rozporu s jejími pravidly, a pokud by byla nutná případná restrukturalizace veřejného dluhu členského státu, bylo by to možné pouze na základě dohody věřitelů s dlužníky. V této situaci výslovně zmínil, že by členské státy eurozóny mohly přijmout CAC, které by těmto věřitelům a dlužníkům usnadnily dohodu o spravedlivém rozložení břemene. Na rozdíl od toho, co tvrdí žalobci, nevylučují tato tvrzení restrukturalizaci řeckého veřejného dluhu či platební neschopnost Řecké republiky, ale pouze popisují omezený manévrovací prostor ECB v takové situaci a podmínky, za nichž by mohlo nebo mělo k takové restrukturalizaci dojít. Nelze z nich ani vyčíst jakékoli konkrétní a nepodmíněné ujištění o tom, že by ECB nakonec takové restrukturalizaci bránila, pokud by se k ní členské státy či příslušné orgány odhodlaly, nebo že by se případně na takovém opatření nijak nepodílela.

81 V projednávané věci tedy nejsou veřejná prohlášení členů ECB uváděná žalobci konkrétními, nepodmíněnými a shodujícími se ujištěními směřujícími k vyloučení možné restrukturalizace řeckého veřejného dluhu ani nepochází z oprávněných či spolehlivých zdrojů ve smyslu judikatury, takže žalobní důvod vycházející z porušení zásady ochrany legitimního očekávání musí být zamítnut.

82 Navíc je třeba uvést, že nákup státních dluhopisů je, jak tvrdí i ECB, pro investora z podstaty věci transakcí, která s sebou nese určité finanční riziko, neboť není imunní vůči nástrahám vývoje na finančních trzích, přičemž někteří žalobci dokonce nakoupili řecké dluhopisy v době, kdy finanční krize Řecké republiky vrcholila. Vzhledem k hospodářské situaci v Řecké republice a nejistotě, která tento stát v té době obestírala, dotyční investoři nemohou tvrdit, že jednali jako opatrné a obezřetné hospodářské subjekty ve smyslu judikatury uvedené v bodě 76 výše, které by mohly poukazovat na své legitimní očekávání. Právě naopak vzhledem k veřejným prohlášením, která žalobci uvádí na podporu žalobních důvodů (viz bod 78 výše), museli uvedení investoři vědět o vysoce nestabilní hospodářské situaci ovlivňující fluktuující hodnotu řeckých dluhopisů, které nakoupili, jakož o nezanedbatelném riziku vzniku platební (byť selektivní) neschopnosti Řecké republiky. Jak navíc oprávněně uvádí ECB,

opatrný a obezřetný hospodářský subjekt, který byl seznámen s těmito veřejnými prohlášeními, nemohl vzhledem k lišícím se názorům členských států eurozóny a jiných zúčastněných orgánů jako Komise, MMF či ECB na tuto otázku vyloučit riziko restrukturalizace řeckého veřejného dluhu.

83 Pokud jde konečně o porušení zásady právní jistoty, na které žalobci v této souvislosti rovněž poukazují, postačí uvést, že nepředložili žádný další konkrétní argument, který by naznačoval, že by jednání ECB před restrukturalizací řeckého veřejného dluhu přispělo k přijetí právní úpravy, která by z hlediska svých účinků byla dostatečně jasná, přesná a předvídatelná (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 7. června 2005, VEMW a další, C-17/03, Sb. rozh., EU:C:2005:362, bod 80 a citovaná judikatura), a umožňovala jednotlivcům dostatečně se seznámit s rozsahem povinností, které jsou jim uloženy (v tomto smyslu a obdobně viz rozsudek ze dne 29. dubna 2004, Sudholz, C-17/01, Recueil, EU:C:2004:242, bod 34 a citovaná judikatura). Této výtce vycházející z porušení zásady právní jistoty tudíž nelze vyhovět.

84 Žalobci proto neprokázali, že ECB porušila zásadu ochrany legitimního očekávání a v této souvislosti ani zásadu právní jistoty vedoucí případně k založení mimosmluvní odpovědnosti tohoto orgánu.

– K žalobnímu důvodu vycházejícímu z porušení zásady rovného zacházení se „soukromými věřiteli“ a pravidla *pari passu*

85 V rámci druhého žalobního důvodu žalobci uplatňují porušení zásady rovného zacházení se soukromými věřiteli ve smyslu článků 20 a 21 Listiny základních práv Evropské unie, neboť ECB a národní centrální banky si dohodou o výměně dluhopisů ze dne 15. února 2012 zajistily, aby se řeckých dluhopisů v jejich portfoliích nedotkl restrukturalizace řeckého veřejného dluhu v souladu s CAC a jejich hodnota nebyla snížena. ECB podle nich porušila tuto zásadu, když jednala způsobem popsaným v bodě 71 výše a nezohlednila majetkovou situaci soukromých věřitelů a střadatelů včetně žalobců. Zásada rovného zacházení se všemi věřiteli či střadateli podle nich platí i na mezinárodní úrovni jako obyčejová zásada a měla by být považována za obecnou zásadu unijního práva či přímý a zvláštní projev obecné zásady zákazu diskriminace podle článku 10 SFEU a článků 20 a 21 Listiny základních práv. Pravidlo zvané *par condicio creditorum* či *pari passu*, podle něhož je s věřiteli při vyplácení zacházeno stejně bez ohledu na jejich pořadí, tak podle nich platí i pro ECB. V tiskové zprávě ze dne 6. září 2012 o spuštění programu přímých měnových operací (dále jen „OMT“) tak podle nich ECB akceptovala „stejné zacházení (*pari passu*) se soukromými i jinými věřiteli, pokud jde o dluhopisy vydané zeměmi eurozóny nakoupené Eurosystémem v rámci [OMT] v souladu s podmínkami pro uvedené dluhopisy“. To, že ECB nakoupila řecké dluhopisy v rámci programu zpětného odkupu zavedeného rozhodnutím 2010/281, jí podle nich nedává nárok na zvláštní zacházení, a měla akceptovat stejné úvěrové riziko jako jakýkoli jiný soukromý či institucionální investor. Žalobci jakožto držitelé řeckých dluhových nástrojů tak jsou stejně jako ECB a národní centrální banky soukromými věřiteli Řecké republiky a újma, která jim vznikla, může vyvolat tytéž systémové následky v evropském hospodářství. Dluhopisy v portfoliích ECB a národních centrálních bank byly vyměněny za nové dluhopisy dříve, takže se jim podařilo uniknout „řízené a maskované [platební] neschopnosti“ řeckého státu, která deklasovala ostatní dluhopisy, jež nemohly profitovat z takové výměny a byly konfrontovány se „zbytkovou platební schopností“ tohoto státu. ECB a národní centrální banky si tak pod rouškou provádění monetární politiky vyhradily postavení „přednostních“ věřitelů na úkor soukromého sektoru. ECB podle nich dále rozhodnutím 2012/153 protiprávně podmínila způsobilost řeckých dluhopisů programem zpětného odkupu dluhopisů, jejichž hodnocení je v úvěrových operacích Eurosystému slabé, ve prospěch národních centrálních bank. Žalobci nesouhlasí s tím, že by toto nerovné zacházení bylo objektivně odůvodněno veřejnými zájmy či ustanoveními Smluv, neboť čl. 127 odst. 1 SFEU, čl. 3 odst. 3 a 4 SEU, a článek 13 SEU nestanoví takovou výjimku. ECB v každém případě nedoložila, jak dohoda o výměně dluhopisů ze dne 15. února 2012 a program zpětného odkupu vyhrazený pro národní centrální banky spadají do její posuzovací pravomoci v oblasti monetární politiky, přispívají k cenové stabilitě eurozóny a jsou přiměřené a nezbytné.

86 ECB zpochybňuje, že se zásada rovného zacházení s věřiteli uplatní v rámci soukromoprávních ujednání, neboť emitent dluhopisů má možnost, a nikoli povinnost zavést ji do dokumentace provázející dluhopisy. Podle ECB nejde o univerzální pravidlo, mezinárodní právo či ústavněprávní normu společnou všem členským státům, a tím méně o obecnou zásadu unijního práva, takže se uplatní pouze v závislosti na rozhodnutí uvedeného emitenta. I pokud by údajná povinnost dodržovat uvedenou zásadu byla unijní normou vyšší právní síly, byla by právně závazná pouze pro emitenta dluhopisů, tj. v projednávaném případě řecký stát, a nikoli pro jeho věřitele. ECB dále nesouhlasí s tím, že by byla věřitelem Řecké republiky srovnatelným se žalobci, kteří jsou investory usilujícími o vysoké zisky a kteří investovali výlučně jako soukromé osoby. ECB naopak koupila řecké dluhopisy na sekundárním trhu s cennými papíry pouze v rámci výkonu svého mandátu ve věcech veřejných, který má na základě čl. 127 odst. 1 SFEU ve spojení s čl. 3 odst. 3 a 4 SEU a čl. 13 odst. 1 SEU, což bylo potvrzeno i v prohlášení Euroskupiny ze dne 21. února 2012 a v odůvodnění řeckého zákona č. 4050/2012. ECB se tak v rozhodnutí 2010/281 primárně s cílem zachovat cenovou stabilitu podle čl. 127 odst. 1 SFEU rozhodla spustit dočasný program na trzích s cennými papíry, v jehož rámci ECB a národní centrální banky nakupovaly dluhopisy vydané Řeckou republikou. Cílem tohoto nákupu bylo zachovat „správné fungování transmisního mechanismu měnové politiky, který je zásadní pro zajištění cenové stability, a usnadnit „efektivní provádění měnové politiky zaměřené na cenovou stabilitu ve střednědobém horizontu“ tím […], že bude zaručena likvidita na trzích se soukromými i veřejnými dluhopisy eurozóny […]“, tj. z velmi odlišných důvodů, než které motivovaly ostatní soukromé věřitele k investicím. Pokud by navíc nebyly řecké dluhopisy držené centrálními bankami Eurosystému včetně Řecké centrální banky vyloučeny z PSI, finanční a funkční nezávislost Eurosystému ve smyslu článku 130 SFEU by byla zasažena, neboť by byla ovlivněna jeho způsobilost refinancovat úvěrové instituce a obchodovat na finančních trzích na základě čl. 18 odst. 1 statutu. Dotčené situace jsou tedy nesrovnatelné, a žalobci nemohou tvrdit, že došlo k nerovnému zacházení.

87 Tribunál je v první řadě toho názoru, že je třeba zkoumat, zda inkriminované jednání ECB porušuje zásadu rovného zacházení ve smyslu článků 20 a 21 Listiny základních práv (rozsudek ze dne 18. července 2013, Sky Italia, C-234/12, Sb. rozh., EU:C:2013:496, bod 15), kterou je ECB povinna jakožto unijní orgán dodržovat jakožto unijní normu vyšší právní síly chránící jednotlivce. Obecná zásada rovného zacházení totiž vyžaduje, aby se srovnatelnými situacemi nebylo zacházeno odlišně a s odlišnými situacemi nebylo zacházeno stejně, není-li takové zacházení objektivně odůvodněno. Srovnatelný charakter odlišných situací se posuzuje s ohledem na veškeré prvky, které je charakterizují. Takové prvky musí být zejména určeny a posuzovány ve světle předmětu a cíle unijního aktu, který zakládá dotčené odlišení. Mimoto je nutné zohlednit zásady a cíle oblasti, do níž dotčený akt spadá (viz rozsudky ze dne 16. prosince 2008, Arcelor Atlantique a Lorraine a další, C-127/07, Sb. rozh., EU:C:2008:728, body 23, 25 a 26 a citovaná judikatura, a ze dne 12. května 2011, Lucembursko v. Parlament a Rada, C-176/09, Sb. rozh., EU:C:2011:290, body 31 a 32 a citovaná judikatura).

88 V projednávaném případě přitom žalobci vycházejí z nesprávného předpokladu, když tvrdí, že všichni jednotlivci, kteří nakoupili řecké dluhopisy jako střadatelé či „soukromí“ věřitelé Řecké republiky na straně jedné a ECB a národní centrální banky Eurosystému na straně druhé mají z pohledu zásad a účelu příslušných právních norem, na jejichž základě došlo k inkriminovanému jednání, srovnatelné, resp. totožné postavení pro účely aplikace obecné zásady rovného zacházení. Tato argumentace pomíjí, že ECB a uvedené národní centrální banky, které nakoupily řecké dluhopisy konkrétně na základě rozhodnutí 2010/281, jednaly při výkonu svých základních úkolů ve smyslu čl. 127 odst. 1 a 2 SFEU, a čl. 18 odst. 1 první odrážky statutu s cílem zachovat cenovou stabilitu a řádně provádět monetární politiku a v mezích určených v uvedeném rozhodnutí (viz bod odůvodnění 5 uvedeného rozhodnutí).

89 Zaprvé program nákupu státních (tedy i řeckých) dluhopisů zavedený v rozhodnutí 2010/281 vychází výslovně z čl. 127 odst. 2 první odrážky SFEU a z čl. 18 odst. 1 statutu a v rámci finanční krize, která nastala v řeckém státě, byl přijat vzhledem k „výjimečné situaci na finančních trzích, která se vyznačuje silným napětím v některých segmentech trhu, které brání fungování transmisního mechanismu měnové politiky, a tím také efektivnímu provádění měnové politiky zaměřené na cenovou stabilitu ve

střednědobém horizontu“. Podle tohoto rozhodnutí je tedy tento program „součástí jednotné měnové politiky Eurosystému“ a má „napravit špatné fungování trhů s cennými papíry a obnovit odpovídající transmisní mechanismus měnové politiky“ (body odůvodnění 2 až 4 uvedeného rozhodnutí). Žalobci toto odůvodnění jako takové nezpochybňují a srovnatelnost situace dovozují pouze z toho, že soukromí investoři i centrální banky Eurosystému, již nakoupili řecké dluhopisy, jsou věřiteli řeckého státu se stejnými právy.

90 V tomto ohledu je třeba připomenout, že podle čl. 18 odst. 1 první odrážky statutu „[p]ro dosažení cílů ESCB a uskutečnění jeho úkolů mohou ECB a národní centrální banky“ mimo jiné „obchodovat na finančních trzích s pohledávkami a obchodovatelnými cennými papíry znějícími na euro nebo na jiné měny […] formou promptních nebo termínovaných nákupů a prodejů […]“. Z toho vyplývá, že program zpětného odkupu státních dluhopisů, a tedy i nákup takových dluhopisů centrálními bankami Eurosystému, je součástí základních úkolů ESCB ve smyslu čl. 127 odst. 1 a 2 SFEU ve spojení s čl. 282 odst. 1 SFEU a že základem pro tato opatření je konkrétně zmocnění v čl. 18 odst. 1 první odrážce statutu. Z posledně uvedeného ustanovení dále vyplývá, že uvedené centrální banky nakupují státní dluhopisy na sekundárním trhu pouze za účelem dosažení cílů ESCB a uskutečnění jeho úkolů, což vylučuje jakýkoli jiný účel včetně úmyslu dosáhnout investováním či dokonce spekulativními transakcemi vysokého zisku.

91 Je proto třeba konstatovat, že žalobci, kteří jednají jako investoři či střadatelé na vlastní účet a sledují výlučně soukromý zájem získat maximální zisk ze svých investic, se nachází v jiné situaci než centrální banky Eurosystému. Ačkoli se uvedené centrální banky staly na základě použitelného soukromého práva po koupi státních dluhopisů stejně jako soukromí věřitelé věřiteli státu, který je vydal, a je tedy dlužníkem, tento jediný styčný bod neodůvodňuje závěr, že je jejich situace obdobná či identická jako u uvedených investorů. Takový přístup čistě soukromoprávní pohled totiž opomíjí právní úpravu nakupování uvedených dluhopisů pro centrální banky i cíle veřejného zájmu, které tyto v této souvislosti banky plní v souladu s příslušnými normami primárního práva, jehož zásady a cíle musí být zohledněny při posuzování, zda jsou dotčené situace srovnatelné z hlediska obecné zásady rovného zacházení (viz judikatura citovaná v bodě 87 výše).

92 Je tedy třeba konstatovat, že žalobci jakožto soukromí investoři, kteří nakoupili řecké dluhopisy pouze za soukromým majetkovým účelem, ať již byl konkrétní důvod pro jejich investiční rozhodnutí jakýkoli, se nacházejí v odlišné situaci než centrální banky Eurosystému, jejichž investiční rozhodnutí bylo vedenou čistě cíli veřejného zájmu ve smyslu čl. 127 odst. 1 a 2 SFEU ve spojení s čl. 282 odst. 1 SFEU, jakož i čl. 18 odst. 1 první odrážky statutu. Vzhledem k nesrovnatelnosti předmětných situací tak nemohlo dojít uzavřením dohody o výměně dluhopisů ze dne 15. února 2012 k porušení zásady rovného zacházení.

93 Zadruhé žalobci nemohou ani tvrdit, že je situace soukromých investorů a centrálních bank Eurosystému srovnatelná z pohledu důsledků snížení hodnoty jejich pohledávek na evropskou ekonomiku. Podle žalobců by zátěž kladená pouze na soukromé investory v rámci restrukturalizace řeckého veřejného dluhu „mohla mít stejné systémové důsledky na evropskou ekonomiku“ jako účast centrálních bank Eurosystému na uvedené restrukturalizaci za stejných podmínek, z níž se tyto vyvázaly uzavřením a realizací dohody o výměně dluhopisů ze dne 15. února 2012. I kdyby žalobci tvrdili, že PSI a postup podle CAC mohly těžce nabourat důvěru soukromých a institucionálních investorů v řecké dluhopisy a potažmo důvěryhodnost řeckého státu jako dlužníka – kterážto obava byla důvodem pro prvotní nesouhlas ECB se selektivní platební neschopností Řecké republiky a částečnou restrukturalizací jejího veřejného dluhu (viz body 78 až 80 výše) – neuvedli ani nedoložili, že by tyto důsledky byly srovnatelné s důsledky, které by čekaly centrální banky Eurosystému a které by mohly narušit jeho fungování stejným způsobem. Vzhledem k celkové hodnotě řeckých dluhopisů, které uvedené centrální banky nakoupily a drží, by naopak jejich případná účast na restrukturalizaci veřejného dluhu členského státu eurozóny mohla bez ohledu na to, zda je z pohledu článku 123 SFEU legální (viz bod 114 níže), ohrozit finanční integritu Eurosystému jako celku, a zejména jeho způsobilost obchodovat na finančních trzích a refinancovat úvěrové instituce podle čl. 18 odst. 1 první

a druhé odrážky statutu. V tomto ohledu je třeba upřesnit, že státní dluhopisy jsou současně zajišťovacími nástroji, které tyto centrální banky obvykle akceptují pro úvěrové operace v rámci Eurosystému a pro přístup národních úvěrových institucí k penězům (viz bod 6 obecné dokumentace uvedený v bodě 4 výše). Z toho vyplývá, že je třeba odmítnout i výtku, že ECB a národní centrální banky Eurosystému si „pod záminkou provádění monetární politiky“ vyhradily postavení „přednostních“ věřitelů na úkor soukromých věřitelů.

94 Zatřetí za těchto okolností nemůže obstát argument žalobců, podle něhož ECB v rozhodnutí 2012/153 protiprávně podmínila způsobilost řeckých dluhopisů programem zpětného odkupu dluhopisů se špatným hodnocením v rámci úvěrových operací Eurosystému určeným pro národní centrální banky. Pokud jde o argument, že ECB zacházela nerovně se soukromými investory, a zejména se žalobci, žalobci rovněž neuvedli a nedoložili, že jsou v podobné situaci jako národní centrální banky. Jak již Tribunál v podstatě rozhodl v usnesení Accorinti a další v. ECB, bod 44 výše (EU:T:2014:611, body 76 až 78), ačkoli bylo rozhodnutí 2012/153 právním základem pro povinnost Řecké republiky posílit zajištění ve prospěch národních centrálních bank formou programu zpětného odkupu, tato povinnost měla pouze umožnit, aby uvedené centrální banky mohly nadále akceptovat řecké dluhopisy jako odpovídající zajištění úvěrových operací Eurosystému ve smyslu čl. 18 odst. 1 druhé odrážky statutu, neboť bez takového posílení zajištění by uvedené dluhopisy nesplňovaly minimální podmínky Eurosystému na úvěrovou kvalitu podle příslušných kritérií obecné dokumentace. V rámci uvedené povinnosti tedy měly centrální banky Eurosystému prostor pro uvážení z titulu čl. 127 odst. 1 a 2 SFEU ve spojení s čl. 282 odst. 1 SFEU, jakož i čl. 18 odst. 1 první a druhou odrážka statutu, a šlo o situaci nesrovnatelnou se situací soukromých investorů. Vzhledem k tomu, že tito investoři koupili a drželi řecké dluhopisy výlučně pro soukromé účely, lišila se jejich situace od situace centrálních bank Eurosystému nadaných pravomocemi a pověřených úkoly ve smyslu výše uvedených ustanoveních. Z toho vyplývá, že žalobci se nemohou z titulu zásady rovného zacházení domáhat výhody podobné programu zpětného odkupu jejich dluhopisů řeckým státem.

95 Jak již Tribunál v každém případě rozhodl v usnesení Accorinti a další v. ECB, bod 44 výše (EU:T:2014:611, bod 85), posílení zajištění nařízené v čl. 1 odst. 1 rozhodnutí 2012/153 zaručilo způsobilost veškerých řeckých dluhopisů, na něž se posílení vztahovalo, včetně těch, které byly předmětem výměny podle CAC. Uvedené rozhodnutí tak chránilo tyto dluhopisy i dluhopisy držené a vyměněné žalobci před dalšími ztrátami, které mohly nastat v důsledku snížení jejich hodnocení, resp. platební neschopnosti Řecké republiky. Z toho vyplývá, že žalobci v tomto ohledu nemohou tvrdit, že se jim dostalo nerovného zacházení.

96 Z toho vyplývá, že pokud jde o uváděné aspekty a jednání včetně dohody o výměně dluhopisů ze dne 15. února 2012 a rozhodnutí 2012/153, situace žalobců a centrálních bank Eurosystému není srovnatelná či totožná, aby odůvodňovala závěr, že došlo k porušení zásady rovného zacházení.

97 Žalobci proto neprokázali, že by ECB porušila zásadu rovného zacházení, čímž by byla na její straně založena mimosmluvní odpovědnost.

98 Pokud jde zadruhé o výtky vycházející z pravidla *pari passu*, je třeba nejprve uvést, že existence takového pravidla v unijním právním řádu nebyla prokázána.

99 V tomto ohledu je třeba konstatovat, že to, že Principles Consultative Group (PCG) podle tvrzení žalobců navrhla ve zprávě z roku 2010 s názvem „Principles for Stable Capital Flows and Fair Debt Restructuring in Emerging Markets“, aby se v případě „rozvíjejících se trhů“ uplatňovalo pravidlo *pari passu* v mezinárodním měřítku, je irelevantní pro odpověď na otázku, zda takové pravidlo existuje v unijním právním řádu. Žalobci se nemohou s úspěchem opírat ani o nařízení Rady (ES) č. 1346/2000 ze dne 29. května 2000 o úpadkovém řízení (Úř. věst. L 160, s. 1; Zvl. vyd. 19/01, s. 191). V tomto nařízení bylo naopak konstatováno, že z důvodu značných odlišností ve vnitrostátních právních řádech včetně otázky přednostních práv věřitelů (bod odůvodnění 11 téhož nařízení) toto

nařízení stanoví pouze jednotná pravidla pro kolizní normy s cílem koordinovat postupy pro rozdělování, aby bylo maximálně zajištěno rovné zacházení s věřiteli (body odůvodnění 21 a 23 uvedeného nařízení).

100 Vzhledem k tomu, že by pravidlo *pari passu* zavádělo rovné zacházení s věřiteli bez ohledu na to, že je jejich situace rozdílná, a to zejména v případě soukromých investorů a centrálních bank Eurosystému jednajících v rámci svých úkolů z titulu článku 127 SFEU a článku 18 statutu, bylo by uznání jeho existenci v unijním právním řádu v rozporu se zásadou rovného zacházení uváděnou v bodě 87 výše.

101 Zadruhé pravidlo *pari passu* se může stát právně závazným pouze v případě, že je zavedeno v rámci smluvních ujednání, a to včetně úpravy emise a prodeje státních dluhopisů, upravujících vztah mezi emitentem a dlužníkem a držitelem a věřitelem. Závaznost tedy závisí na autonomním rozhodnutí emitenta předmětných dluhopisů, který v obecných podmínkách akceptuje uvedené pravidlo tím, že se zaváže k rovnému zacházení s věřiteli. Jak správně tvrdí ECB, dále z toho vyplývá, že v projednávaném případě je emitentem řeckých dluhopisů, který může být případně vázán pravidlem *pari passu*, sám řecký stát, a nikoli centrální banky Eurosystému, které jsou držiteli těchto dluhopisů, a tedy věřiteli.

102 Žalobci se konečně nemohou odvolávat na rozhodnutí ECB o OMT, které bylo přijato až poté, co nastaly skutkové okolnosti rozhodné v projednávané věci, a které za zvláštních podmínek a v rámci své působnosti, tj. v rámci programu makroekonomické konsolidace nebo preventivního programu EFSF/ESM, platí pro situace nesrovnatelné s bezprecedentní krizí veřejného dluhu, jíž Řecká republika čelí od začátku roku 2012, v jejichž případě závisí uplatnění pravidla *pari passu* právě na emisních podmínkách dlužníka, který dotyčné dluhopisy vydal (viz bod 37 výše).

103 Tento žalobní důvod proto musí být zamítnut v plném rozsahu.

– K žalobnímu důvodu vycházejícímu ze zneužití pravomoci a údajného porušení zásady proporcionality, „koherence a racionality“

104 V rámci třetího žalobního důvodu vytýkají žalobci ECB, že jednak zneužila svou pravomoc, jelikož nedisponuje diskreční pravomocí, co se týče ochrany vlastního rozpočtu před ztrátami, které musí nést soukromí věřitelé, nebo ji minimálně zneužila, a jednak porušila zásadu proporcionality, „soudržnosti a racionality“ ve smyslu „ustanovení „článku 5 odst. 4 SEU ve spojení s článkem 296 SFEU“. ECB se údajně dopustila zneužití pravomoci, když ve vlastním zájmu a v zájmu národních centrálních bank zacházela hůře se soukromými věřiteli a zároveň uplatňovala pravomoci, které žalobci nemají. Takový postup podle nich není součástí monetární politiky zajišťující cenovou stabilitu. ECB dále podle nich v dohodě o výměně dluhopisů ze dne 15. února 2012 chránila vlastní finanční zdroje před ztrátami, které museli nést pouze soukromí věřitelé a střadatelé, aniž k tomu měla diskreční pravomoc, resp. přinejmenším tuto diskreční pravomoc zneužila, když „definovala posílení zajištění, o němž rozhodly hlavy států a předsedové vlád eurozóny dne 21. července 2011“. Podle žalobců k tomuto zneužití pravomoci došlo z důvodu, že ECB neodůvodnila konkrétní cíl, který sledovala přijatými opatřeními, jež byla tedy v tomto ohledu svévolná. Jednání ECB totiž podle nich bylo motivováno jediným rozhodujícím cílem, a sice vytvořením přednostního věřitele, který měl na rozdíl od soukromých věřitelů uniknout restrukturalizaci řeckého veřejného dluhu. Jednání ECB i její rozhodnutí v každém případě porušují zásadu proporcionality, soudržnosti a racionality. Tím, že ECB při vyjednávání dohody o výměně dluhopisů s Řeckou republikou nebrala ohled na soukromé investory, porušila podle žalobců unijní normy vyšší právní síly a závažným a zjevným způsobem překročila meze svých pravomocí. Soukromí věřitelé tak museli sami neodůvodněně nést negativní a „punitivní“ důsledky nucené restrukturalizace řeckého veřejného dluhu, zatímco ECB jim v pozici nejvýznamnějšího věřitele unikla. Snížení nominální hodnoty řeckých dluhopisů, které museli soukromí investoři akceptovat, by mělo menší dopad, kdyby se ECB řádně podílela na této restrukturalizaci stejně jako soukromí věřitelé.

105 ECB navrhuje, aby byl tento žalobní důvod zamítnut. Při složitém vyjednávání na politické a makroekonomické úrovni, jež mělo zajistit podporu velkého počtu věřitelů a dalších finančních institucí, aby se předešlo platební neschopnosti Řecké republiky, a vedlo v konečném důsledku k PSI, působila ECB údajně pouze jako konzultant. ECB dále neměla povinnost odůvodnit legislativu přijatou Řeckou republikou z pohledu zásady proporcionality. Vzhledem k tomu, že rozhodnutí Řecké republiky vyloučit ECB z PSI, je v souladu s unijním právem, nelze její konzultační činnost považovat za zneužití pravomoci. Sjednání dohody o výměně dluhopisů ze dne 15. února 2012 bylo podle ECB z technického hlediska nutné k provedení rozhodnutí řeckého zákonodárce. Ve vztahu k ECB nedošlo k žádnému střetu zájmů a její činnost byla v souladu s jejím úkolem chránit vlastní finanční nezávislost, aby mohla dále plnit úkoly stanovené Smlouvou o FEU.

106 Je třeba předeslat, že akt je stižen vadou spočívající ve zneužití pravomoci pouze tehdy, když se na základě objektivních, relevantních a shodujících se nepřímých důkazů ukáže, že byl přijat za výlučným nebo přinejmenším rozhodujícím účelem dosáhnout jiných cílů, než jsou uváděné cíle, nebo vyhnout se postupu zvláště upravenému Smlouvou pro vyrovnání se s okolnostmi daného případu (viz rozsudek ze dne 23. října 2008, People's Mojahedin Organization of Iran v. Rada, T-256/07, Sb. rozh., EU:T:2008:461, bod 151 a citovaná judikatura).

107 Je třeba uvést, že v rámci tohoto důvodu žalobci zpochybňují legalitu jednání ECB v zásadě ze stejných důvodů jako u prvního a druhého žalobního důvodu. Vzhledem k závěrům učiněným v bodech 87 až 96 výše se žalobcům nepodařilo předložit objektivní, relevantní a shodující se nepřímé důkazy, které by prokazovaly, že ECB zneužila kritizovaným jednáním pravomoc, zneužila svou širokou posuzovací pravomoc, kterou jí dává čl. 127 odst. 1 a 2 SFEU ve spojení s čl. 282 odst. 1 SFEU, jakož i čl. 18 odst. 1 první a druhá odrážka statutu, nebo že zjevným a závažným způsobem překročila meze uvedené posuzovací pravomoci či meze pravomocí, které má v oblasti monetární politiky ve smyslu zásad zmíněných v bodech 67 až 69 výše.

108 To, že bylo centrálním bankám Eurosystému přiznáno „postavení přednostního věřitele" v důsledku uzavření a plnění dohody o výměně dluhopisů ze dne 15. února 2012, a tyto banky tak unikly restrukturalizaci řeckého veřejného dluhu realizované s pomocí PSI a CAC, nelze považovat za zneužití či překročení pravomocí na straně ECB. Tato opatření byla naopak přijata při výkonu jejích pravomocí a základních úkolů, neboť měla chránit manévrovací prostor uvedených centrálních bank a zajistit další řádné fungování Eurosystému (viz bod 93 výše). To platí i pro rozhodnutí 2012/153, podle něhož musela Řecká republika poskytnout národním centrálním bankám posílení zajištění, aby mohly i nadále akceptovat řecké dluhopisy jako záruky při uvěrových operacích Eurosystému ve smyslu článku 18 odst. 1 druhé odrážky statutu ECB (viz bod 94 výše).

109 Výtky týkající se zneužití pravomoci tedy musí být zamítnuty.

110 Konečně důvody uvedené na podporu žalobního důvodu spočívajícího v porušení zásady proporcionality, „soudržnosti a racionality", jakož i porušení vyplývajícího z „ustanovení čl. 5 odst. 4, SEU ve spojení s článkem 296 SFEU" jsou natolik stručné, vágní a nepřesné, že z nich nelze pochopit, jak se uvedené důvody liší od důvodů, které již byly posouzeny a zamítnuty. I tyto důvody proto musejí být zamítnuty.

111 Důvody uvedené v rámci třetího žalobního důvodu proto nemohou obstát a nemohou vést ke vzniku mimosmluvní odpovědnosti ECB.

– K žalobnímu důvodu spočívajícímu v porušení článků 123 SFEU a 127 SFEU, jakož i článku 21 statutu

112 V rámci čtvrtého žalobního důvodu žalobci tvrdí, že ECB porušila články 123 SFEU a 127 SFEU, jakož i článek 21 statutu. Zjevným a závažným způsobem podle nich překročila meze své posuzovací pravomoci, které má podle těchto právních norem, když vyjednala dohodu o výměně dluhopisů ze dne 15. února 2012 a získala postavení přednostního věřitele v rozporu s platnou právní úpravou. To podle nich platí tím spíše, že ECB byla ve střetu zájmů vzhledem ke svému postavení v rámci „trojky“ a Euroskupiny a zároveň postavení věřitele Řecké republiky i strážkyně monetární politiky ve smyslu článku 127 SFEU. Tato opatření podle nich nelze odůvodnit nezávislostí či autonomií ECB ve smyslu Smluv, neboť zásahy a rozhodnutí v oblasti monetární politiky, jež je ECB oprávněna činit, musí sledovat obecné cíle Unie a respektovat unijní právo včetně zásady rovného zacházení. Žalobci dodávají, že „ECB zneužila či překročila své pravomoci, které má podle článku 127 SFEU, resp. porušila článek 123 SFEU“. Podle žalobců je sice cílem monetární politiky cenová stabilita, avšak finanční stabilita nabytá nakupováním státních dluhopisů zemí eurozóny, které mají finanční problémy, k úkolům Eurosystému nepatří.

113 ECB navrhuje, aby byl tento žalobní důvod zamítnut.

114 Postačí uvést, že argumenty uvedené na podporu tohoto žalobního důvodu jsou zvlášť vágní, stručné a do velké míry se překrývají s argumenty uvedenými na podporu druhého a třetího žalobního důvodu, takže lze *mutatis mutandis* použít závěry uvedené v bodech 87 až 96 a 107 až 110 výše. Tyto argumenty si navíc vnitřně odporují, neboť mají sloužit na podporu toho, že došlo k porušení článku 123 SFEU ve spojení s článkem 21 statutu. Jak totiž uvedli sami žalobci, cílem inkriminovaného jednání ECB, a zvláště dohody o výměně dluhopisů ze dne 15. února 2012, bylo vyhnout se tomu, aby se centrální banky Eurosystému podílely na restrukturalizaci řeckého veřejného dluhu obětováním části hodnoty řeckých dluhopisů ve svých portfoliích. Je však třeba uvést, že hrozilo, že právě taková nepodmíněná účast by mohla být kvalifikována jako zásah se stejnými účinky jako přímý nákup státních dluhopisů uvedenými bankami, který článek 123 SFEU zakazuje.

115 Výtky uváděné v rámci čtvrtého žalobního důvodu proto nelze akceptovat a vytýkané jednání nemůže vést k založení mimosmluvní odpovědnosti ECB.

116 Vzhledem k výše uvedenému je třeba konstatovat, že ani jeden z důvodů neplatnosti uváděný žalobci nesplňuje první podmínku pro založení mimosmluvní odpovědnosti ECB ve smyslu čl. 340 třetího pododstavce SFEU. Z tohoto důvodu je proto třeba zamítnout návrhová žádání na náhradu škody vycházející z mimosmluvní odpovědnosti ECB za protiprávní jednání, aniž je třeba nutné posuzovat podmínku existence škody a příčinné souvislosti mezi vytýkaným jednáním a uplatňovanou škodou.

2. *K mimosmluvní odpovědnosti ECB za normativní právní akt*

117 Žalobci podpůrně tvrdí, že jim vznikla neobvyklá a zvláštní újma ve smyslu judikatury, která na jejich straně zakládá nárok na náhradu škody i bez protiprávního jednání ECB. V projednávaném případě došlo k „nepřiměřenému a neúnosnému zásahu do samotné podstaty“ jejich práva na vlastnictví, které mají jako držitelé řeckých dluhopisů, když byla nominální hodnota uvedených dluhopisů nepřiměřeným způsobem snížena.

118 ECB nesouhlasí s tím, že by v unijním právu existoval režim odpovědnosti za právní akt a že by v projednávaném případě došlo ke vzniku neobvyklé a zvláštní újmy.

119 Pokud jde o mimosmluvní odpovědnost Unie za právní akt vydaný v rámci jejích legislativních pravomocí, podle ustálené judikatury Soudního dvora, která se použije *mutatis mutandis* na mimosmluvní odpovědnost ECB ve smyslu čl. 340 třetího pododstavce SFEU, platí, že za současného

stavu unijního práva neumožňuje srovnávací analýza právních řádů členských států učinit závěr o existenci režimu mimosmluvní odpovědnosti Unie za legální výkon jejích činností spadajících do legislativní oblasti (viz rozsudek ze dne 14. října 2014, Buono a další v. Komise, C-12/13 P a C-13/13 P, Sb. rozh., EU:C:2014:2284, bod 43 a citovaná judikatura). V projednávaném případě přitom byly některé z aktů uváděných žalobci včetně rozhodnutí 2012/153 vydány v rámci normativní rozhodovací pravomoci ECB. Z toho důvodu tedy musí být návrh na náhradu škody zamítnut v rozsahu, v němž se týká aktů s obecnou působností, uváděných v bodě 71 výše, přijatých ECB či jejího odmítnutí přijmout takový akt.

120 Nadto je třeba uvést, že v projednávaném případě nemohou žalobci tvrdit, že jim vznikla neobvyklá a zvláštní újma, aby odůvodnili založení takové odpovědnosti v případě, že by byla existence takové zásady uznána. Podle ustálené judikatury je totiž újma „neobvyklá“, pokud přesahuje meze hospodářského rizika vlastního činnostem v daném hospodářském odvětví (viz rozsudek ze dne 7. listopadu 2012, Syndicat des thoniers méditerranéens a další v. Komise, T-574/08 EU:T:2012:583, bod 78 a citovaná judikatura). Újma je dále „zvláštní“, pokud dotyčný akt nepřiměřeně zasahuje konkrétní kategorii hospodářských subjektů v porovnání s ostatními subjekty (rozsudky ze dne 28. dubna 1998, Dorsch Consult v. Rada a Komise, T-184/95, Recueil, EU:T:1998:74, bod 80, a ze dne 10. února 2004, Afrikanische Frucht-Compagnie a Internationale Fruchtimport Gesellschaft Weichert v. Rada a Komise, T-64/01 a T-65/01, Recueil, EU:T:2004:37, bod 151).

121 V projednávaném případě nepřekročila újma uplatňovaná žalobci meze hospodářského rizika vlastního obchodním činnostem ve finančním odvětví, a sice transakcím se státními obchodovatelnými dluhovými nástroji, obzvláště pokud byl tomuto státu, jak tomu bylo v případě Řecké republiky, od konce roku 2009, snížen rating. Právě naopak bez ohledu na obecnou zásadu, že každý věřitel nese riziko, že se dlužník stane platebně neschopným, a to i pokud jde o stát, takové transakce probíhají na zvláště nestabilních trzích, na něž mají vliv náhodné události a rizika, ať již jde o pád, či růst hodnoty těchto dluhopisů, což může vybízet ke spekulacím za účelem dosažení vysokého zisku ve velmi krátké době. I kdyby se žádný z žalobců nezapojil do spekulativních transakcí, museli si být vědomi rizika, že mohou nakoupené dluhopisy do velké míry ztratit hodnotu. To platí tím spíše, že řecký stát čelil dluhům a značnému deficitu již před začátkem finanční krize v roce 2009. Újma vzniklá v důsledku PSI tedy nemůže být kvalifikována jako „neobvyklá“ ve smyslu výše uvedené judikatury.

122 Tuto újmu nelze kvalifikovat ani jako „zvláštní“, neboť mechanismus PSI a odepsání hodnoty platil na základě řeckého zákona č. 4050/2012 až na centrální banky Eurosystému pro žalobce i ostatní soukromé investory. Za těchto podmínek a vzhledem k velkému počtu dotčených investorů vymezených v uvedeném zákoně obecně a objektivně sériovým číslem dotčených dluhopisů nelze žalobce považovat za příslušníky konkrétní kategorie hospodářských subjektů, kteří byli nepřiměřeně zasaženi v porovnání s ostatními subjekty.

123 Vzhledem k výše uvedenému je třeba žalobu zamítnout v plném rozsahu, aniž je třeba posuzovat přípustnost důkazů předložených poprvé až v replice, uložit ECB povinnost předložit dohodu o výměně dluhopisů ze dne 15. února 2012 či požadovat vyhotovení znaleckého posudku za účelem určení výše vzniklé škody.

K nákladům řízení

124 Podle čl. 134 odst. 1 jednacího řádu Tribunálu se účastníku řízení, který neměl úspěch ve věci, uloží náhrada nákladů řízení, pokud to účastník řízení, který měl ve věci úspěch, požadoval. Vzhledem k tomu, že ECB požadovala náhradu nákladů řízení a žalobci neměli ve věci úspěch, je důvodné posledně uvedeným uložit náhradu nákladů řízení.

Z těchto důvodů

TRIBUNÁL (čtvrtý senát)

rozhodl takto:

1) Žaloba se zamítá.

2) Alessandru Accorintimu a ostatním žalobcům, jejichž jména jsou uvedena v příloze, se ukládá náhrada nákladů řízení.

Prek Labucka Kreuschitz

Takto vyhlášeno na veřejném zasedání v Lucemburku dne 7. října 2015.

Podpisy.

Příloha

Michael Acherer, s bydlištěm v Bressanone (Itálie),

Giuliano Agostinetti, s bydlištěm v Mestre (Itálie),

Marco Alagna, s bydlištěm v Miláně (Itálie),

Riccardo Alagna, s bydlištěm v Miláně,

Agostino Amalfitano, s bydlištěm ve Foriu (Itálie),

Emanuela Amsler, s bydlištěm v Turínu (Itálie),

Francine Amsler, s bydlištěm v Turínu,

Alessandro Anelli, s bydlištěm v Bellinzagu Novarese (Itálie),

Angelo Giovanni Angione, s bydlištěm v Potenze (Itálie),

Giancarlo Antonelli, s bydlištěm ve Veroně (Itálie),

Giuseppe Aronica, s bydlištěm v Licatě (Itálie),

Elisa Arsenio, s bydlištěm v Sestu San Giovanni (Itálie),

Pasquale Arsenio, s bydlištěm v Sestu San Giovanni,

Luigi Azzano, s bydlištěm v Concordii Sagittaria (Itálie),

Giovanni Baglivo, s bydlištěm v Lecce (Itálie),

Mario Bajeli, s bydlištěm v Bergamu (Itálie),

Mario Stefano Baldoni, s bydlištěm v Mateře (Itálie),

Giulio Ballini, s bydlištěm v Lonatu (Itálie),

Antonino Barbara, s bydlištěm v Neapoli (Itálie),

Armida Baron, s bydlištěm v Cassole (Itálie),

Paolo Baroni, s bydlištěm v Římě (Itálie),

Lucia Benassi, s bydlištěm v Scandianu (Itálie),

Michele Benelli, s bydlištěm v Madignanu (Itálie),

Erich Bernard, s bydlištěm v Laně (Itálie),

Flaminia Berni, s bydlištěm v Římě,

Luca Bertazzini, s bydlištěm v Monze (Itálie),

Adriano Bianchi, s bydlištěm v Casale Corte Cerro (Itálie),

Massimiliano Bigi, s bydlištěm v Montecchiu Emilia (Itálie),

Daniele Fabrizio Bignami, s bydlištěm v Miláně,

Sergio Borghesi, s bydlištěm v Coredu (Itálie),

Borghesi Srl, se sídlem v Cles (Itálie),

Sergio Bovini, s bydlištěm v Cogoletu (Itálie),

Savino Brizzi, s bydlištěm v Turínu,

Annunziata Brum, s bydlištěm v Badiole (Itálie),

Christina Brunner, s bydlištěm v Laives (Itálie),

Giovanni Busso, s bydlištěm v Caselette (Itálie),

Fabio Edoardo Cacciuttolo, s bydlištěm v Miláně,

Vincenzo Calabrò, s bydlištěm v Římě,

Carlo Cameranesi, s bydlištěm v Anconě (Itálie),

Giuseppe Campisciano, s bydlištěm v Besaně in Brianza (Itálie),

Allegra Canepa, s bydlištěm v Pise (Itálie),

Luca Canonaco, s bydlištěm v Comu (Itálie),

Piero Cantù, s bydlištěm ve Vimercate (Itálie),

Fabio Capelli, s bydlištěm v Tortone (Itálie),

Gianluca Capello, s bydlištěm v San Remu (Itálie),

Sergio Capello, s bydlištěm v San Remu,

Filippo Caracciolo Di Melito, s bydlištěm v Lucce (Itálie),

Mario Carchini, s bydlištěm v Carrare (Itálie),

Elena Carra, s bydlištěm v Římě,

Claudio Carrara, s bydlištěm v Nembru (Itálie),

Filippo Carosi, s bydlištěm v Římě,

Ivan Michele Casarotto, s bydlištěm ve Veroně,

Anna Maria Cavagnetto, s bydlištěm v Turínu,

Gabriele Lucio Cazzulani, s bydlištěm v Segrate (Itálie),

Davide Celli, s bydlištěm v Rimini (Itálie),

Antonio Cerigato, s bydlištěm ve Ferrare (Itálie),

Paolo Enrico Chirichilli, s bydlištěm v Římě,

Celestino Ciocca, s bydlištěm v Římě,

Mariagiuseppa Civale, s bydlištěm v Miláně,

Benito Colangelo, s bydlištěm v Bollate (Itálie),

Roberto Colicchio, s bydlištěm v Miláně,

Edoardo Colli, s bydlištěm v Terstu (Itálie),

Nello Paolo Colombo, s bydlištěm v Casatenovu (Itálie)

Mario Concini, s bydlištěm v Tuennu (Itálie),

Marika Congestrì, s bydlištěm v S. Onofrio (Itálie),

Luigi Corsini, s bydlištěm v Pistoie (Itálie),

Maria Chiara Corsini, s bydlištěm v Janově (Itálie),

Aniello Cucurullo, s bydlištěm v Civitavecchia (Itálie),

Roberto Cugola, s bydlištěm v Melaře (Itálie),

Roberto Cupioli, s bydlištěm v Rimini,

Giuseppe D'Acunto, s bydlištěm v Lucce,

Nazzareno D'Amici, s bydlištěm v Římě,

Stefano D'Andrea, s bydlištěm v Anconě,

Rosa D'Antonio, s bydlištěm v Ercolanu (Itálie),

Michele Danelon, s bydlištěm ve Gruaru (Itálie),

Piermaria Carlo Davoli, s bydlištěm v Miláně,

Iole De Angelis, s bydlištěm v Římě,

Roberto De Pieri, s bydlištěm v Trevisu (Itálie),

Stefano De Pieri, s bydlištěm v Martellagu (Itálie),

Ario Deasti, s bydlištěm v San Remu,

Stefano Marco Debernardi, s bydlištěm v Aostě (Itálie),

Gianfranco Del Mondo, s bydlištěm v Casorii (Itálie),

Salvatore Del Mondo, s bydlištěm v Gaetě (Itálie),

Gianmaria Dellea, s bydlištěm v Castelveccanu (Itálie),

Rocco Delsante, s bydlištěm v Langhiranu (Itálie),

Gianmarco Di Luigi, s bydlištěm v Sant'Antimu (Itálie),

Alessandro Di Tomizio, s bydlištěm v Reggellu (Itálie),

Donata Dibenedetto, s bydlištěm v Altamuře (Itálie),

Angela Dolcini, s bydlištěm v Pavii (Itálie),

Denis Dotti, s bydlištěm v Miláně,

Raffaele Duino, s bydlištěm v San Martinu Buon Albergo (Itálie),

Simona Elefanti, s bydlištěm v Montecchiu Emilia,

Maurizio Elia, s bydlištěm v Římě,

Claudio Falzoni, s bydlištěm v Besnatu (Itálie),

Enrico Maria Ferrari, s bydlištěm v Římě,

Giuseppe Ferraro, s bydlištěm v Pagu Vallo Lauro (Itálie),

Fiduciaria Cavour Srl, se sídlem v Římě,

Giorgio Filippello, s bydlištěm v Caccamu (Itálie),

Giovanni Filippello, s bydlištěm v Caccamu,

Dario Fiorin, s bydlištěm v Benátkách (Itálie),

Guido Fortunati, s bydlištěm ve Veroně,

Achille Furioso, s bydlištěm v Agrigentu (Itálie),

Monica Furlanis, s bydlištěm v Concordii Sagittaria,

Vitaliano Gaglianese, s bydlištěm v San Giulianu Terme (Itálie),

Antonio Galbo, s bydlištěm v Palermu (Itálie),

Gianluca Gallino, s bydlištěm v Miláně,

Giandomenico Gambacorta, s bydlištěm v Římě,

Federico Gatti, s bydlištěm v Besaně in Brianza,

Raffaella Maria Fatima Gerardi, s bydlištěm v Lavellu (Itálie),

Mauro Gini, s bydlištěm v Bressanone

Barbara Giudiceandrea, s bydlištěm v Římě,

Riccardo Grillini, s bydlištěm v Lugu (Itálie),

Luciano Iaccarino, s bydlištěm ve Veroně,

Vittorio Iannetti, s bydlištěm v Carraře,

Franz Anton Inderst, s bydlištěm v Marlengu (Itálie),

Alessandro Lepore, s bydlištěm v Giovinazzu (Itálie),

Hermann Kofler, s bydlištěm v Meranu (Itálie),

Fabio Lo Presti, s bydlištěm v Ponte San Pietro (Itálie),

Silvia Locatelli, s bydlištěm v Brembate (Itálie),

Nicola Lozito, s bydlištěm v Grumo Appula (Itálie),

Rocco Lozito, s bydlištěm v Grumo Appula,

Fabio Maffoni, s bydlištěm v Soncinu (Itálie),

Silvano Maffoni, s bydlištěm v Orzinuovi (Itálie),

Bruno Maironi Da Ponte, s bydlištěm v Bergamu (Itálie),

Franco Maironi Da Ponte, s bydlištěm v Bergamu,

Michele Maironi Da Ponte, s bydlištěm v Bergamu,

Francesco Makovec, s bydlištěm v Lesmu (Itálie),

Concetta Mansi, s bydlištěm v Mateře,

Angela Marano, s bydlištěm v Melitu di Napoli (Itálie),

Bruno Marchetto, s bydlištěm v Miláně,

Fabio Marchetto, s bydlištěm v Miláně,

Sergio Mariani, s bydlištěm v Miláně,

Lucia Martini, s bydlištěm ve Scandicci (Itálie),

Alessandro Mattei, s bydlištěm v Trevisu,

Giorgio Matterazzo, s bydlištěm v Seregnu (Itálie),

Mauro Mazzone, s bydlištěm ve Veroně,

Ugo Mereghetti, s bydlištěm v Brescii (Itálie),

Ugo Mereghetti, jménem a na účet Fulvia Mereghetti, s bydlištěm v Casamassimě (Itálie),

Vitale Micheletti, s bydlištěm v Brescii,

Giuseppe Mignano, s bydlištěm v Janově,

Fabio Mingo, s bydlištěm v Ladispoli (Itálie),

Giovanni Minorenti, s bydlištěm v Guidonii Montecelio (Itálie),

Filippo Miuccio, s bydlištěm v Římě,

Fulvio Moneta Caglio de Suvich, s bydlištěm v Miláně,

Giancarlo Monti, s bydlištěm v Miláně,

Angelo Giuseppe Morellini, s bydlištěm v Besaně in Brianza,

Barbara Mozzambani, s bydlištěm v San Martinu Buon Albergo,

Mario Nardelli, s bydlištěm v Gubbiu (Itálie),

Eugenio Novajra, s bydlištěm v Udine (Itálie),

Giorgio Omizzolo, s bydlištěm v Baone (Itálie),

Patrizia Paesani, s bydlištěm v Římě,

Daniela Paietta, s bydlištěm v Aroně (Itálie),

Luigi Paparo, s bydlištěm ve Volle (Itálie),

Davide Pascale, s bydlištěm v Miláně,

Salvatore Pasciuto, s bydlištěm v Gaetě,

Sergio Pederzani, s bydlištěm v Ossucciu (Itálie),

Aldo Perna, s bydlištěm v Neapoli,

Marco Piccinini, s bydlištěm v San Mauro Torinese (Itálie),

Nicola Piccioni, s bydlištěm v Soncinu,

Stefano Piedimonte, s bydlištěm v Neapoli,

Mauro Piliego, s bydlištěm v Bolzanu (Itálie),

Vincenzo Pipolo, s bydlištěm v Římě,

Johann Poder, s bydlištěm v Silandru (Itálie),

Giovanni Polazzi, s bydlištěm v Miláně,

Santo Pullarà, s bydlištěm v Rimini,

Patrizio Ragusa, s bydlištěm v Římě,

Rosangela Raimondi, s bydlištěm v Arlunu (Itálie),

Massimo Ratti, s bydlištěm v Miláně,

Gianni Resta, s bydlištěm v Imole (Itálie),

Giuseppe Ricciarelli, s bydlištěm v San Giustinu (Itálie),

Enrica Rivi, s bydlištěm v Scandianu,

Maria Rizescu, s bydlištěm v Pesaru (Itálie),

Alessandro Roca, s bydlištěm v Turínu,

Mario Romani, s bydlištěm v Miláně,

Claudio Romano, s bydlištěm v Neapoli,

Gianfranco Romano, s bydlištěm v Pisticci (Itálie),

Ivo Rossi, s bydlištěm v Nettunu (Itálie),

Alfonso Russo, s bydlištěm v Scandianu,

Iginio Russolo, s bydlištěm v San Quirinu (Itálie),

Francesco Sabato, s bydlištěm v Barceloně (Španělsko),

Giuseppe Salvatore, s bydlištěm v Silvi (Itálie),

Luca Eudilio Sarzi Amadè, s bydlištěm v Miláně,

Tiziano Scagliola, s bydlištěm v Terlizzi (Itálie),

Antonio Scalzullo, s bydlištěm v Avellinu (Itálie),

Liviano Semeraro, s bydlištěm v Gavirate (Itálie),

Laura Liliana Serpente, s bydlištěm v Anconě (Itálie),

Maria Grazia Serpente, s bydlištěm v Anconě,

Luciana Serra, s bydlištěm v Miláně,

Giuseppe Silecchia, s bydlištěm v Altamuře,

Paolo Sillani, s bydlištěm v Bergamu,

Vincenzo Solombrino, s bydlištěm v Neapoli,

Patrizia Spiezia, s bydlištěm v Casorii,

Alberto Tarantini, s bydlištěm v Římě,

Halyna Terentyeva, s bydlištěm v Concordii Sagittaria,

Vincenzo Tescione, s bydlištěm v Casertě (Itálie),

Riccardo Testa, s bydlištěm v Cecině (Itálie),

Salvatore Testa, s bydlištěm v Pontinii (Itálie),

Nadia Toneatti, s bydlištěm v Terstu,

Giuseppe Ucci, s bydlištěm v Comu,

Giovanni Urbanelli, s bydlištěm v Pescaře,

Giuseppina Urciuoli, s bydlištěm v Avellinu,

Amelia Vaccaro, s bydlištěm v Chiavari (Itálie),

Maria Grazia Valentini, s bydlištěm v Tuennu,

Nicola Varacalli, s bydlištěm v Occhieppu Superiore (Itálie),

Giancarlo Vargiu, s bydlištěm v Boloni (Itálie),

Salvatore Veltri Barraco Alestra, s bydlištěm v Marsale (Itálie),

Roberto Vernero, s bydlištěm v Miláně,

Vincenza Vigilia, s bydlištěm v Castellu d'Agogna (Itálie),

Celso Giuliano Vigna, s bydlištěm v Castelu San Pietro Terme (Itálie),

Roberto Vignoli, s bydlištěm v Santa Marinelle (Itálie),

Georg Weger, s bydlištěm v Meranu,

Albino Zanichelli, s bydlištěm v Busaně (Itálie),

Maurizio Zorzi, s bydlištěm v Oře (Itálie),

Obsah

Právní rámec 1

Skutečnosti předcházející sporu 2

Řízení a návrhová žádání účastníků řízení 8

Právní otázky 10

1. K mimosmluvní odpovědnosti ECB za protiprávní akt 10

K přípustnosti 10

K věci samé 13

K podmínkám pro založení odpovědnosti Unie podle článků 268 SFEU a 340 SFEU jednáním ECB 13

K údajnému protiprávnímu jednání ECB 14

– Úvodní poznámky 14

– K žalobnímu důvodu týkajícímu se porušení zásady ochrany legitimního očekávání 14

– K žalobnímu důvodu vycházejícímu z porušení zásady rovného zacházení se „soukromými věřiteli“ a pravidla pari passu 17

– K žalobnímu důvodu vycházejícímu ze zneužití pravomoci a údajného porušení zásady proporcionality, „koherence a racionality“ 21

– K žalobnímu důvodu spočívajícímu v porušení článků 123 SFEU a 127 SFEU, jakož i článku 21 statutu 23

2. K mimosmluvní odpovědnosti ECB za normativní právní akt 23

K nákladům řízení 24